

Πολιτιστική Πρωτεύουσα

ΤΕΥΧΟΣ 3, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2004

Μια αρχιτεκτονική παρέμβαση
στην Παμπλόνα που μας κάνει να
ζηλεύουμε

Τι ξέρουμε για την Πάτρα
Οκτώ έγκριτοι δημοσιογράφοι
μιλούν για την Πολιτιστική

Η προβολή των τοπικών προϊόντων
Λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι μου

#03

Ο Καίσαρας στην Πολιτιστική

Την ξέρετε τη φρόση... «Η γυναίκα του Καίσαρα δεν αρκεί να είναι τίμια, πρέπει και να φαίνεται...». Κάποτε είχε μια αξία, τα τελευταία χρόνια όμως κινδυνεύει να γίνει καραμέλα. Τη θυμηθήκαμε πολλές φορές το περασμένο καλοκαίρι, παρακολουθώντας την προετοιμασία της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Για την ακρίβεια, μας τη θυμίσε ανώτερο στέλεχος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Αχαΐα, ο οποίος όταν επισκέφθηκε το περίπτερο της «Πάτρας 2006» στο Ζάππειο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, είχε μόνο αυτό το οχάλιο να κάνει για την προετοιμασία της Πάτρας.

Τους τελευταίους μήνες η Πολιτιστική άλλες φορές ήταν τίμια και δε φαινόταν, άλλες φορές ούτε ήταν ούτε φαινόταν κι άλλες (τις λιγότερες) και ήταν και φαινόταν. Τα παραδείγματα αρκετά.

Πρώτο παράδειγμα: Δημοσιογράφος - υπάλληλος του Δήμου Πατρέων, αναμεταδίδει ουστηματικό πρώτος από το κανάλι του οποίου είναι διευθυντής, σχεδόν όλες τις κινήσεις της Πολιτιστικής. Κι όταν τα άλλα τοπικά κανάλια διαμαρτύρονται στον αρμόδιο αντιδήμαρχο, εκείνος τους επιβάλει... εμπήραγκο, επιβραβεύοντας έτσι την αντιδεοντολογική συμπεριφορά του υφιστάμενου του!

Δεύτερο παράδειγμα: Μετακόμισε - προσωρινά - η Πολιτιστική μέσα στο καλοκαίρι. Κι αντί να μεταφερθεί οπουδήποτε αλλού, στεγασμένη στα γραφεία της διαφημιστικής εταιρείας ενός ανώτερου στελέχους της. Η συγκεκριμένη εταιρεία - θυγατρική του γνωστότερου στην Ελλάδα επιχειρηματικού ομίλου της Πάτρας - πρόκειται σύντομα να διακόψει τη λειτουργία της και η μετακόμιση της Πολιτιστικής θεωρήθηκε ως «παραχώρηση».

Τρίτο παράδειγμα: Παραμονές της υποδοχής της ολυμπιακής φλόγας στην Πάτρα, αναρτήθηκε πανό της Πολιτιστικής στην πλατεία Γεωργίου με το ακατανόητο σύνθημα «Let there be light!». Ως χορηγοί της Πολιτιστικής εμφανίζονταν στο πανό τέσσερις ραδιοφωνικοί σταθμοί της Πάτρας, που ανήκουν «συμπωματικό» στον ίδιο επιχειρηματικό όμιλο, με τον οποίο συνεργάζεται στενά ανώτερος παράγοντας του «Αθήνα 2004» που είχε έδρα την Πάτρα.

Και τα τρία παραπάνω παραδείγματα δεν έχουν κανένα ουσιαστικό αντίκτυπο στην (ανύπαρκτη) έτσι κι αλλιώς... προετοιμασία της πόλης για την Πολιτιστική. Αφίνου όμως χώρο για αρκετό παρασκήνιο. Δύο εξηγήσεις υπάρχουν: Πρώτη οι κινήσεις που περιγράφουμε είναι τυχαίες (οπότε η γυναίκα του Καίσαρα είναι τίμια, αλλά δε φαίνεται), είτε είναι επίδειξη ισχύος ορισμένων πελατών της πόλης (οπότε η γυναίκα του Καίσαρα ούτε τίμια είναι και δε ντυνόμενη να φαίνεται κιάλα).

Διαλέξετε...

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Περιεχόμενα

Πολιτιστική Πρωτεύουσα
Τεύχος 3 Νοέμβριος 2004

Διανέμεται δωρεάν με το περιοδικό
«Το Δόντι» - τεύχος 30

Κανακάρη 236Α 6 Γενναίου
26222 Πάτρα
τηλ. fax 2610 323060
www.todonti.gr
e-mail: patra2006@todonti.gr

Ιδιοκτήτης - Εξόχως
Ανδρέας Τσιλίρας

Συνεργάτες:

Εύη Ικιοσαύλου
Ζέτα Ζέκα
Σταύρος Παπαεθυσίου
Παναγιώτης Φυλίδης

Συμβούλος Εκδόσεως
Γιάννης Πικροκέρας

Κολλεγεσκή Επιμέλεια

Επιμέλεια
www.tyros.com.gr

Φωτογράφιση

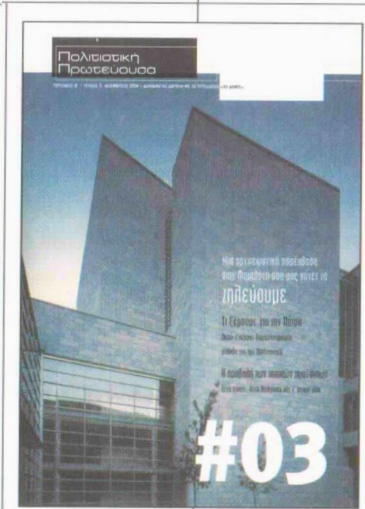
Υπέγρυ
Μ & Β Σουβαλιώτης ΟΕ
Νουσαρίων 35, 262/2 Πάτρα
Τηλ. 2610 341111

Εκτύπωση

Λιθωγραφικό Εργαστήριο
Δ. Παναγιωτοπούλου
Ι. Διοκλή 48, Πάτρα
Τηλ. 2610 310532

24

Εξώφυλλο Pamplona

- 04 Caro diario
- 10 Τοπικά προϊόντα
- 12 Δημοσιογράφοι
- 20 Archivio di Navarza di Pamplona
- 24 Η ρεπού στο παζάρι
- 26 Χωρίς φωτοπίες και μιζέρια
- 28 Γενοβό 2004

28

20

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά μέρη φέρση ή διασκευή και αποθήκευση για σκοπούς του περιοδικού με οποιοδήποτε είδος μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του διεθνούς δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

(*) Ο τίτλος είναι κλεμμένος από μια ταινία του Νάνι Μορέτι και σημαίνει «Αγαπημένο μου ημερολόγιο». Εδώ εκφράζει το... αγαπημένο ημερολόγιο της Πολιτιστικής, στο οποίο καταγράφονται όλα όσα συνέβησαν το μήνα που μας πέρασε στο μέτωπο της προετοιμασίας της Πάτρας, μέχρι να φτάσουμε στο σιμπήριο έτος 2006 και να δούμε όλοι από κοντά αν άξιζε τελικά όλη αυτή η περιπέτεια.

Πολιτιστική... όπως εκλογές!

Παρά λίγο να το πιστέψουμε ότι η Πολιτιστική θα ήταν υπεράνω των πολιτικών παρατάξεων και δε θα γινόταν από τόσο νωρίς έρμαιο των Δημοτικών Εκλογών του 2006. Λάθος! Τόσο ο Δήμαρχος Ανδρέας Καράβολος, όσο και ο προκάτοχός του Ευάγγελος Φλωράτος, αλλά και αρκετοί από τους τοπικούς κομματάρχες, παράγοντες και παραγοντίσκους, δε φούντο να ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την επιτυχία του εγχειρήματος του 2006 (ίσως να έχουν χάσει και τις ελπίδες τους), αλλά κυνηγούν τις καλύτερες δυνατές συμμαχίες ενόψει των εκλογών, για τις οποίες τόσο το ΠΑΣΟΚ όσο και η ΝΔ αναζητούν από τώρα υποψήφιους.

Τελευταίο κρούσμα αυτής της αμιγής πολιτικής κόντρας ήταν η παραίτηση στις 31 Οκτωβρίου του Ευάγγελου Φλωράτου από το Δ.Σ. της Αναπτυξιακής Αχαΐας, της εταιρείας που έχει αναλάβει τη διοργάνωση της Πολιτιστικής.

Ο κ. Φλωράτος έχει καταγγείλει πολύ συχνά τις τελευταίες εβδομάδες φαινόμενα οδισφάνειας από την πλευρά της Δημοτικής Αρχής. Στα τέλη Οκτωβρίου, ο κ. Καράβολος με μια ασυνήθιστα γι' αυτόν σκληρή ανακοίνωση καλούσε τον κ. Φλωράτο «να συνειδητοποιήσει ή να παραιτηθεί», «σπειλώνοντας» τον μάλιστα ότι θα βγάλει στο φως φαινόμενα οδισφάνειας και της προηγούμενης Δημοτικής Αρχής. Ο κ. Φλωράτος φαίνεται ότι τον... άκουσε κι έτσι παραιτήθηκε χωρίς όμως να έχει κάλυψη από το κόμμα του και χωρίς η παραίτησή του αυτή να αποτελεί προϊόν συλλογικής απόφασης της Δημοτικής του ομάδας, αφού οι δύο άλλοι σύμβουλοι της ΝΔ (Α. Καλεντζωτή και Μ. Σταματιάδου) παραμένουν κανονικά στο Δ.Σ. της Αναπτυξιακής.

Η συνέχισή προβλέπεται ενδιαφέρουσα για τους πολιτικούς παρατηρητές, αφού φαίνεται πως ο Φλωράτος έχει επιλέξει να διεκδικήσει τη Δημορχία το 2006, εμφανίζοντας το προφίλ του σκληρού και ανεξάρτητου από κομματικές εμπλοκές, ενώ ο κ. Καράβολος (που αν τηρήσει το λόγο του δε θα ξαναβάλει υποψηφιότητα) μοιάζει να

θέλει να πει την τελευταία λέξη, κερδίζοντας μια ακόμα προσωπική ρεβάνς από τον αντίπαλό του.

Όλα αυτά βέβαια ουδόλως ενδιαφέρουν τους Πατρινούς και πολύ περισσότερο ουδέμια σχέση έχουν με την Πολιτιστική. Όμως ποιος νοιάζεται για λεπτομέρειες;

Ο πρωθυπουργός ασχολήθηκε με την Πολιτιστική!

Εξι χρόνια μετά την πρώτη φορά που μάθαμε ότι η Πάτρα θα είναι η επόμενη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, για πρώτη φορά Έλληνας πρωθυπουργός ασχολήθηκε με το συγκεκριμένο θέμα.

Τι κι αν οι κυβερνητικές και δημοτικές καρβάνες λένε ότι η Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006 είναι το πρώτο διεθνές μετασολυμπιακό στοίχημα της Ελλάδας; Ούτε ο Κώστας Σημίτης, ούτε ο Κώστας Καραμανλής είχε μέχρι τώρα καταπιστεί οσοδήποτε με τη προετοιμασία της Πάτρας.

Ειδικά για τον νυν πρωθυπουργό οι απαιτήσεις ήταν πολύ περισσότερες, μια και διάλεξε να κρατήσει και τη θέση του υπουργείου Πολιτισμού, άσχετα αν οι πρώτοι επτά μήνες της θητείας του δείχνουν ότι η επιλογή ήταν συμβολική και κάθε άλλο παρά ουσιαστική.

Κι ενώ οι ελπίδες για μια καλή πορεία στην Πολιτιστική έχουν αρχίσει να εξαφανίζονται στην Πάτρα, ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Θάνος Μικρούτσικος κατάφερε (με μεσολάβηση του υπουργού Επικρατείας Θεόδωρη Ρουσούπουλου) να συναντήσει τον πρωθυπουργό στο μέσο Οκτωβρίου.

Το αποτέλεσμα της συνάντησης ήταν μια σχετική αισιοδοξία του Μικρούτσικου, ένα αίτημα επιχορήγησης 30 εκ. ευρώ για τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και μια ολοκληρωμένη πρόταση ώστε η προετοιμασία να γίνει πιο ευέλικτη.

Ο πρωθυπουργός δεσμεύτηκε να απαντήσει μέχρι το μέσο Νοεμβρίου, όμως απομένει το να δεσμευτεί η κυβέρνηση και για το δεύτερο μισό της Πολιτιστικής, που αφορά στα έργα υποδομής που θα πρέπει να γίνουν στην πόλη. Στη συνάντηση Καραμανλή - Μικρούτσικου δεν έγινε λόγος για τις υποδομές, αφού τη

Απολαύστε τα κρασιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα δικά μας κρασιά!

Ο Ευρωπαϊκός αμπελώνας, ο μεγαλύτερος και αρχαιότερος στον κόσμο, σας προσκαλεί να ανακαλύψετε τους αμέτρητους οινικούς θησαυρούς του.

*ΟΙΝΩΤΡΟΣ

Αρχαίος Έλληνας ημίθεος που έμαθε τους ανθρώπους να καλλιεργούν το αμπέλι

www.oenotros.gr

ράδιο 1 ένα 89.4 fm

Στο πλαίσιο του ίδιου συνεδρίου θα διεξαχθούν επίσης συζητήσεις για την Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη, καθώς και θα τα ευρυζωνικά δίκτυα, στις οποίες αναμένεται να συμμετέχουν ανάμεσα σε άλλους οι υφυπουργοί Οικονομικών Πέτρος Δούκας και Μεταφορών Αναστάσιος Νερόντζης, η βουλευτής Άννα Διαμαντοπούλου, ο πρόεδρος του ΕΟΜΜΕΧ Νικόλαος Κακούρης, ο πρόεδρος του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών Πέτρος Γρουμπός, ο γενικός διευθυντής της ΑΤΜΕΛ Στέργιος Κουτρουμπίνας και ο γενικός γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων Δημήτρης Κωστόπουλος.

Τα γαϊτανάκι με τον θάνατο

Ο θάνατος Μικρούτσικος είναι αυτός που είναι. Γνωστός για όλα στην Πάτρα, εδώ και πολλά χρόνια. Για τη μουσική του δημιουργία, τις δυνατότητές του στην πολιτιστική διοίκηση, για τις πολιτικές του απόψεις, για τις σχέσεις και τις φιλίες του, για τον τρόπο δουλειάς του...

Έτσι λοιπόν το να ανακαλύπτουν κάποιοι την Αμερική με το να λένε ότι ο Μικρούτσικος κάνει συγκεκριμένες παρέες όταν βρίσκεται στην Πάτρα ή ότι συνηθίζει να κάνει διπλωματικούς και άλλους ελιγμούς, όταν θέλει να πετύχει το στόχο του, είναι τουλάχιστον ονούσιο.

Ο πρώην βουλευτής και υφυπουργός Γιώργος Θωμάς, αλλά και ο Νομάρχης Αχαΐας Δημήτρης Καταϊκόπουλος ανήκουν σε αυτούς που διαφώνησαν ανοιχτά με τον Μικρούτσικο σε διαφορετικές περιόδους και με έκδηλο τον προσωπικό τόνο. Παράλληλα ξετυλίχτηκε και ένας άκρως τραγελαφικός δημόσιος διάλογος με τον κ. Γιώργο Δόξα (αδελφό του σεϊμνοτου Ηλείου ποιστή), ο οποίος συνενικουρούμενος από συγκεκριμένους δημοσιογράφους της Πάτρας, προωθεί —χάριν της καμματικής του ιδιότητας— τον εαυτό του για «διοικητή» της Πολιτιστικής, προτείνοντας να μετεξελεχθεί η Πολιτιστική σε... εταιρεία λαϊκής βόσκας.

Αν θέλουμε, όμως, να μιλήσουμε σοβαρό θα πρέπει επιτέλους να απαγκιστρωθούμε από τη συζήτηση γύρω από

τον Μικρούτσικο και να δούμε το εξής απλό: Έχει η πόλη προτάσεις; Έχουν οι φορείς της κάποια έτοιμη ολοκληρωμένη δουλειά γύρω από την Πολιτιστική; Υπάρχουν οι δυνατότητες να εκμεταλλευτούμε έστω και την τελευταία στιγμή την ευκαιρία του 2006; Αν όχι, καλό κάνουμε και ασχολούμαστε μόνο με ονόματα και μικροπολιτική. Αν ναι, τότε αυτοί που δικαιούνται να διαμαρτύρονται είναι μόνο όσοι παράλληλα με το παρασκάνιο ενδιαφέρονται και με την ουσία...

Ο Άγιος και οι μνηστήρες του

Σε ό,τι αφορά πάντως στην κόντρα Μικρούτσικου + Θωμά που έλαβε χώρα στα μέσα Σεπτεμβρίου, το προσωπικό ενδιαφέρον στο υπονοούμενο του Γιώργου Θωμά είναι έκδηλο και αφορά οπωσδήποτε τις Δημοτικές Εκλογές του 2006. Η πρότασή του για τον Άγιο Ανδρέα, γύρω από μια έκθεση κειμηλίων, δεν είναι ούτε καινούρια ούτε πρωτότυπη. Υπάρχουν τουλάχιστον πέντε παρόμοιες προτάσεις που έχουν κατατεθεί ως τώρα για το ίδιο ακριβώς θέμα, οι περισσότερες από τις οποίες είναι μάλιστα και πληρέστερες. Η μοναδική πρωτοτυπία θα συνίστατο μόνο στην περίπτωση που ο κ. Θωμάς είχε, ως υφυπουργός ή ως γενικός γραμματέας του υπουργείου Πολιτισμού, κάνει κάποιες ομημοντικές κινήσεις για την αξιοποίηση από την Πάτρα του πολύτιμου κεφαλαίου του Αγίου Ανδρέα, έτσι ώστε να μη χρειάζεται η Πολιτιστική να ξεκινά από το μηδέν στο συγκεκριμένο θέμα.

Μνηστήρες μπορεί να βρει κι άλλους ο Άγιος, είτε ανάμεσα στους ανθρώπους της Μητρόπολης Πατρών, είτε στους κύκλους των υποστηρικτών του

Πατριαρχείου, είτε σε αυτούς της Αρχιεπισκοπής, είτε στους «ανεξόρτητους». Δουλειά και προτάσεις χρειάζονται...

Άμεσο ξεκαθάρισμα

Η επαφή της Πολιτιστικής με τα μέσα ενημέρωσης έχει, πάντως, κι άλλες παραμέτρους. Ο φορέας οφείλει να ξεκαθαρίσει με ποιους δημοσιογράφους συνεργάζεται, πόσες σχετικές θέσεις θα χρειαστεί και ποια πολιτική θα ακολουθήσει. Διαφορετικό θα συνεχίσαμε να βλέπουμε:

— Δημοσιογράφο, μόνιμο υπόλληλο του Δήμου να κρατά για το μέσο το οποίο διευθύνει όλες τις αποκλειστικές ειδήσεις της Πολιτιστικής, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα με τους συναδέλφους του.

— Ανώτερα στελέχη εφημερίδων ή άλλων μέσων να εξαρτούν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν δημοσιογραφικά τις εξελίξεις, με την προοπτική που έχουν για έμμιση συνεργασία με την Πολιτιστική.

— Ονόματα δημοσιογράφων να προτείνονται ή να αυτοπροτείνονται, χωρίς καμία επίσημη ανακοίνωση, και με μοναδική συνέπεια να δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα στις νυν εργασιακές τους σχέσεις.

Σύγκυση με τα γραφεία

Ένα από τα σημεία γύρω από τα οποία προκλήθηκε σύγκυση στα μέσα του καλοκαιριού για την Πολιτιστική, ήταν η ακριβής έδρα της. Η μεταφορά με συνοπτικές διαδικασίες των γραφείων του καλλιτεχνικού διευθυντή και της γραμματείας του Φορέα στην οδό Ερμού και Μαιζώνος προκάλεσε αρκετές αντιδράσεις.

σχετική υπόθεση τη χειρίζεται —όπως ειπώθηκε— ο Δήμαρχος Πατρών, ο οποίος όμως δεν έχει συναντήσει για αυτό το λόγο ούτε τον πρωθυπουργό, ούτε καν τον υπουργό Οικονομίας Γιώργο Αλογοσκούφη.

Συνεδριακές «Γέφυρες»

Η προετοιμασία για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι ένα από τα κεντρικά θέματα της φετινής διοργάνωσης του ετήσιου συνεδρίου «Γέφυρες» που διοργανώνεται στην Πάτρα από την εταιρεία «iforce» το Σάββατο 6 Νοεμβρίου στο συνεδριακό κέντρο του Οργανισμού Λιμένων Πατρών.

Στο πάνελ του Συνεδρίου που αφορά για την «Πάτρα 2006» και το οποίο θα διεξαχθεί τις ώρες 14.30 - 16.30, θα συμμετέχουν ο υφυπουργός Πολιτισμού Πέτρος Τατούλης, ο πρόεδρος του Οργανισμού Πρωτόθνης Ελληνικού Πολιτισμού Σταμάτης Μαύρος, ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας θάνατος Μικρούτσικος, ο πρόεδρος του Ανεξόρτητου Συμβουλίου Τεχνών ΙΑΡC Παναγιώτης Νόφιελτ, ο καλλιτεχνικός διευθυντής της «Πολυφωνικής Χωρωδίας Πάτρας» Σταύρος Σολωμός και ο εκδότης του περιοδικού «το δόντι» Ανδρέας Τσιλίρας.

Τη συζήτηση θα συντονίσουν ο πρόεδρος της εταιρείας «iforce Επικοινωνίες» Φωκίων Ζαΐμης και ο υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων της Στέγης Ελληνικών Χωρωδίων Γιώργος Γεωργόπουλος.

● Λόγος ήταν ότι στο ίδιο γραφείο στεγαζόταν μέχρι πρότινος η διαφημιστική εταιρεία «LINK». Η συγκεκριμένη εταιρεία, που ανήκε στον όμιλο των επιχειρήσεων Νικολετάτου, είχε ως επικεφαλής τον διαφημιστή Δημήτρη Τουλιάτο, ο οποίος πριν λίγους μήνες τοποθετήθηκε ως διευθυντής μάρκετινγκ της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Ο ίδιος, αμέσως μετά την πρόσληψή του, αποχώρησε από τη θέση του μετόχου της εταιρείας που εκδίδει το περιοδικό «Harry», ενώ παράλληλα έγινε γνωστό ότι και η εταιρεία «LINK» επρόκειτο να αναστείλει τη δραστηριότητά της.

Έτσι, η μεταφορά των γραφείων της Πολιτιστικής στην πρώην έδρα της διαφημιστικής εταιρείας, ήταν επόμενο να δημιουργήσει συνειρμούς, προκαλώντας αντιδράσεις ακόμα και σε στελέχη της τοπικής Νέας Δημοκρατίας. Παρ' όλο μάλιστα που θεωρείται δεδομένο ότι οι κινήσεις και οι προσλήψεις της Πολιτιστικής τίθενται υπό την έγκριση του υπουργού Εθνικής Άμυνας Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου, στελέχη όπως ο πρώην Δήμαρχος Ευάγγελος Φλωράτος, αντέδρασαν δημόσια, ενώ το ίδιο έγινε με πιο κομψό τρόπο από την εφημερίδα «Πελοπόννησος» που επίσης εκφράζει μέρος των στελεχών της κυβέρνησας παράταξης στην Πάτρα.

Τελικό αποδείχτηκε πως όλη η αναταραχή έγινε για μια προσωρινή μετακόμιση, αφού τελικά η Πολιτιστική μετακόμισε («οριστικά») εκ νέου για τις Σταφιδοποθής Μπαρρυ, εκεί όπου μέχρι τώρα στεγαζόταν ο «Αθήνα 2004». Όμως οι σκιές έμειναν, αν και ήταν τόσο εύκολο να αποφευχθούν...

Χωρίς θέατρο και σινεμά

Φαίνεται πως, παρά την προοπτική της Πολιτιστικής και τις αφορμές για έργα και χρηματοδοτήσεις που δίνει, οι υποδομές του χειμερινού θεάτρου και του δημοτικού κινηματογράφου θα παραμείνουν μακρινές για την Πάτρα.

Σε ό,τι αφορά στο χειμερινό θέατρο, το υπουργείο διοικούσε τον κ. Τατούλη διεμήνυσε το Σεπτέμβριο ότι το έργο δε θα είναι στα πέντε - έξι πρώτα που θα προχωρήσουν άμεσα, ενώ για το δημοτικό κινηματογράφο δεν έχει γίνει καμία ουσιαστική κίνηση, ούτε και μετά τη δημοσιοποίηση του βέβαιου (μάλλον) κλεισίματος της πιο γνωστής κινηματογραφικής αίθουσας της Πάτρας, του «ίντεάλ».

Η Τράπεζα και η πόλη

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς χάνονται μεγάλες ευκαιρίες λόγω έλλειψης συντονισμού, είναι η περίπτωση του κτιρίου στο κέντρο της Πάτρας, στο οποίο μέχρι πρότινος στεγαζόταν η Τράπεζα της Ελλάδος.

Δύο χρόνια τώρα, παράγοντες και πολιτευτές δημοσίευαν δήθεν συνεννοήσεις τους με το Διοικητή της Τράπεζας, σύμφωνα με τις οποίες εκείνος τους διαβεβαίωνε ότι το ακίνητο (που έχει εκτός των άλλων και αρχιτεκτονική αξία) θα δοθεί με κάποιον τρόπο στην πόλη, προκειμένου να ενισχύσει τις πολιτιστικές της υποδομές.

Είχαν όλοι πουχάσει, μέχρι που είδαν δημοσιευμένη στις τοπικές εφημερίδες την προκήρυξη της Τράπεζας με την οποία εκόθλωνε την πρόθεση να πουλήσει το κτίριο σε όποιον ενδιαφέρεται. Άρchiσαν τότε όλοι τις επιθέσεις, «Αποράδεκτο», έλεγε η μία πλευρά. «Προσβλητικό», πλειοβότουσε η άλλη πλευρά.» «Ο Διοικητής κρύβεται

στο τηλέφωνο όταν τον καλεί ο Δήμαρχος», έγραφε μια εφημερίδα. Υπερβολές δηλαδή χωρίς ουσία. Απλώς οι φορείς της Πάτρας δε φρόντισαν ούτε να δεαμεύσουν την Τράπεζα με κάποιο έγγραφο, ούτε είχαν κάποια ολοκληρωμένη πρόταση για την αξιοποίηση του ακινήτου, ούτε —πολύ περισσότερο— είχαν φροντίσει να βρουν κάποια κονδύλια σε περίπτωση που η Τράπεζα ήθελε να έχει κάποιο οικονομικό όφελος.

Τώρα, κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή, προσπαθούν να πιέσουν πολιτικό τη Διοίκηση ή να αναστείλει την πώληση ή να τους... αφήσει να το αγοράσουν. Ότι και να γίνει, όμως, δημιούργησαν έναν εχθρό, εκεί που θα μπορούσαν να έχουν έναν πολύτιμο σύμμαχο.

Κι αν φύγει ο Τατούλης;

Μπορεί το υπουργείο Πολιτισμού να μην έχει κάνει παρά ελάχιστα πράγματα για την Πολιτιστική, όμως στην Πάτρα έχουν πιστέψει πραγματικό ότι αρκεί που συζητούν με τον υφυπουργό Πέτρο Τατούλη και με υπηρεσιακούς παράγοντες του υπουργείου. Ούτε ένα ραντεβού με τον υπουργό Οικονομίας δεν έχει ζητηθεί (αν και τα χρήματα τελικά από εκεί θα εγκριθούν), ούτε άλλοι παράγοντες της κυβέρνησης έχουν προσκληθεί να δεσμευτούν για κάτι.

Έτσι, όταν μετά τον ανασχηματισμό δε θα έχουν ούτε τον Σπήλιο Σπηλιωτόπουλο στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ούτε (πιθανότατα) τον Πέτρο Τατούλη σε αυτή τη θέση, τότε θα αναζητούν συμμάχους και θα πρέπει να ξεκινήσουν πάλι από την αρχή. Και τότε δε θα φταίει η κακή κυβέρνηση, που έτσι κι αλλιώς δεν κάνει τίποτα, αλλά οι τοπικοί άρχοντες που μετά από τόσες ήττες και απογοητεύσεις δεν έχουν μάθει ακόμα να διεκδικούν.

Επικοινωνιακός οργανισμός!

Στην πιο πρόσφατη συνεδρίαση της Αναπτυξιακής Αχαΐας (του φορέα που έχει αναλάβει προς το παρόν την υλοποίηση της Πολιτιστικής), τα μέλη του Δ.Σ. κλήθηκαν

να ψηφίσουν για ομοφάσεις και γεγονότα που είχαν ήδη τελεστεί. Προσέλαβαν στελέχη που δουλεύουν ήδη εδώ και μήνες για την εταιρεία, δέχτηκαν την παρουσία της Πολιτιστικής στο Ζόππειο που έγινε τον... Αύγουστο, ενέκριναν τους συνεργάτες του Θάνου Μικρούτσικου που γνώριζαν εδώ και καιρό την πρόσληψή τους, αποφάσισαν τη μετοτροπή της εταιρείας σε μονομετοχική αν και το έχει ανακοινώσει εδώ και καιρό η κυβέρνηση και αντί να δημοσιοποιήσουν κάποιες έτοιμες προτάσεις, αναλώθηκαν στο να συνεχίσουν τις προσωπικές και πολιτικές τους κόντρες και να δίνουν τροφή για παρασκηνία. Μοναδική ουσιαστική τους απόφαση η οργάνωση του γραφείου τύπου. Προσέλαβαν το δημοσιογράφο και εκδότη των εφημερίδων «Εθνικός Κήρυξ Πατρών» και «Ημερήσιος Κήρυκας» Ανδρέα Βρη, ανακοίνωσαν την πρόθεση να προσλάβουν δύο ακόμα δημοσιογράφους και ψήφισαν την έκδοση ενός ενημερωτικού δελτίου για την Πολιτιστική.

Έτσι μέχρι το τέλος του χρόνου η Πολιτιστική θα έχει ένα επικοινωνιακό επίτελείο που θα αποτελείται από:

Έναν υπεύθυνο Επικοινωνίας, έναν υπεύθυνο Μάρκετινγκ, έναν υπεύθυνο διεθνών σχέσεων, έναν υπεύθυνο του Γραφείου Τύπου και δύο στελέχη του γραφείου Τύπου. Έξι άτομα, δηλαδή, για την επικοινωνιακή προβολή ενός γεγονότος, για το οποίο δε έχει ακόμα αποφασιστεί ούτε ποιος θα το υλοποιήσει, ούτε τι θα περιλαμβάνει, ούτε πόσα χρήματα θα δαπανηθούν...

Και το Θέρμο!

Καθυστερημένο, αλλά πάντα καλό. Μπορεί στην Πάτρα να μη γνωρίζουν τίποτα για τον επίσημο προγραμματισμό της Πολιτιστικής, το ξέρουν, όμως, στο Θέρμο. Σε δελτίο τύπου που κυκλοφόρησε αμέσως μετά τις εργασίες ενός συνεδρίου που έγινε εκεί το καλοκαίρι, γράφτηκε ότι οι υπεύθυνοι της «Πάτρας 2006» ανακοίνωσαν ότι το Θέρμο έχει συμπεριληφθεί στις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας! Άντε, μακάρι να πουν το ίδιο κάποιο στιγμή και για την Πάτρα...

Λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι μου!

Η προβολή των τοπικών προϊόντων της Πάτρας, ο Δήμος, οι επιχειρηματίες και η Πολιτιστική

του Ανδρέα Τσιπίρα

Τι σημαίνει τοπικό προϊόν; Πώς προβάλλεται, από ποιους και πού απευθύνεται; Τι κέρδη μπορεί να φέρει σε μια πόλη που αποφασίζει να συνδέσει τα τοπικά προϊόντα της με μια σημαντική στιγμή της πορείας της;

Δεν είναι ρητορικά τα ερωτήματα. Αφορούν την Πάτρα και το γεγονός ότι τόσο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων όσο και στην προετοιμασία της για το 2006 έχει ήδη τεθεί αρκετές φορές μέχρι τώρα το πώς θα προβληθούν οι επιχειρηματίες της πόλης που δεν είναι μεταπράτες, αλλά παράγουν τα δικά τους προϊόντα και πώς μέσα από αυτή την προβολή θα κερδίσει η ίδια η πόλη.

Τον περασμένο Αύγουστο η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Αχαιίας (ΕΤΑΑ) που έχει ως κύριο μέτοχο το Δήμο Πατρέων και συνεργάζεται με τους επιχειρηματίες της περιοχής για την προβολή του νομού, διοργάνωσε στο «Infocenter Πάτρας» μια έκθεση τοπικών προϊόντων, με στόχο να προσελκύσει τους επισκέπτες και διερχόμενους περαστικούς της πόλης, αλλά και με κρυφό όνειρο να καθιερώσει έναν ανάλογο ετήσιο θεσμό για τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν κάτι παραπάνω από τραγικό. Οι επιχειρηματίες ειδοποιήθηκαν κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή (πολλοί από αυτούς τηλεφωνικά!) κι έτσι ήταν φυσικό να συμμετέχουν τελικά μόνο 10 - 15 επιχειρήσεις, που περιορίζονταν στους τομείς της ποτοποιίας (κρασί, ούζο, τεντούρα κ.τ.λ.), των ζαχαρωτών και των κεραμικών.

Έτσι δημιουργήθηκε μια εικόνα καθόλου αντιπροσωπευτική για την παραγωγή της Πάτρας, γεγονός για το οποίο δεν ευθύνονται φυσικά οι επιχειρηματίες, αλλά οι διοργανωτές. Στην προκειμένη περίπτωση μάλιστα δεν υπάρχει καμμία δικαιολογία. Χρόνος υπήρχε (θα μπορούσε η ΕΤΑΑ, το

νέο Δ.Σ. της οποίας κλείνει ήδη ένα χρόνο θητείας, να έχει διοργανώσει νωρίτερα την έκθεση), ενώ παράλληλα υπήρχε και η εμπειρία μίας αντίστοιχης έκθεσης που είχε γίνει το Σεπτέμβριο του 2003, στην οποία επίσης είχαν παρατηρηθεί δεκάδες λάθη και παραλείψεις.

Ας δεχτούμε, όμως, ότι ακόμα και με αυτούς τους λίγους επιχειρηματίες που ανταποκριθήκαν, η έκθεση έπρεπε να γίνει. Μπαινοντας στο «Infocenter», η εικόνα που επικρατούσε θύμιζε το κατασκήνωμα αναμνηστικών ειδών που βρίσκονται ανά δεκάδες στα νησιά του Αιγαίου. Μερικά λουκουμία, μπουκάλια ποτών, δώρα από την Πάτρα, κάποια φυλλάδια με αισθητική που ερχόταν από τη δεκαετία του '70 και... αυτό είναι όλο. Αν μάλιστα μας έλεγαν ότι στην έκθεση θα τραγουδούσε η Μαρινέλλα το «Λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι μου», δε θα παραξενεύομασταν καθόλου!

Το χειρότερο είναι ότι η ΕΤΑΑ παρότρυνε τους επιχειρηματίες - εκθέτες να κάνουν και πώληση των προϊόντων τους, κάτι που δε γίνεται σε καμία σοβαρή έκθεση σε όλο τον κόσμο. Μια έκθεση είναι μια σοβαρή συγκέντρωση επιχειρηματιών και μια προσπάθεια αξιοπρεπούς επαφής με το κοινό κι όχι ένα παζάρι ή μια λαϊκή τοπικών προϊόντων.

Ίδιες παραλείψεις τις ίδιες σχεδόν μέρες και στο Περίπτερο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στο Πεδίο του Άρεως στην Αθήνα στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων. Κι εκεί ο στόχος ήταν η τουριστική προβολή της περιοχής και η ανάδειξη των τοπικών προϊόντων. Κι εκεί ο ίδιος τραγέλαφος. Τενεκέδες με λάδι κάτω από

τραπεζάκια που είχαν λουκουμία και ζαχαρωτά, κακοτυπωμένες φωτογραφίες από τις ομορφιές της Δυτικής Ελλάδας, τραπέζια με χειροτεχνήματα που θύμιζαν έκθεση προίκας, ανενήμερτα στελέχη να εξυπηρετούν το κοινό και ελάχιστες σοβαρές επιχειρήσεις να αντιπροσωπεύονται.

Το κακό... τρίτωσε με τον εορτασμό στην Πάτρα της Παγκόσμιας Ημέρας Τουρισμού (27/9). Η ΕΤΑΑ πιστεύοντας προφανώς ότι κατέχει την απόλυτη τεχνογνωσία της οργάνωσης εκθέσεων τοπικών προϊόντων, διοργάνωσε μια τετραήμερη (!) γιορτή προσπαθώντας να περιλάβει κυριολεκτικά τα πάντα:

Μια έκθεση είναι μια σοβαρή συγκέντρωση επιχειρηματιών και μια προσπάθεια αξιοπρεπούς επαφής με το κοινό ΚΙ ΟΧΙ ένα παζάρι ή μια λαϊκή τοπικών προϊόντων.

Τα τοπικά κρασιά (με χορευτικό δρώμενο που είχε τίτλο... «Από το αμπέλι στο βαρέλι»), τους παραδοσιακούς χορούς μας (για τους οποίους μάλιστα σημειώνει ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στον κόσμο με παράδοση στο χορό!), ποδηλατοδρόμους νέων παιδιών, προβολή υπαρκτών και ανύπαρκτων περιβαλλοντικών και αθλητικών ομαρειών, σεμινάριο για μαθητές τεχνικού λυκείου και δωρεάν κέρασματα τεντούρας, κρασιού, καραμέλας και λουκουμιού στους περαστικούς. Μαζί και φεστιβάλ μεζέδων από την 'Ηπειρο! Κι όλ' αυτά για να προβληθεί τουριστικά η Αχαιΐα.

Ας σοβαρευτούμε. Οι γραφικές εκδόσεις, οι κρασοκατανύξεις και τα παιδιά με τα ποδήλατα δε στοιχειοθετούν σοβαρή τουριστική πολιτική. Κι αν είναι να πάμε έτσι στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα (που μάλλον έτσι θα πάμε), τότε καλύτερα να προβάλλουμε τουριστικά άλλες πόλεις που έχουν και πιο σοβαρούς ηγέτες.

Πρώτα σ' όλα πρέπει να απαντήσουμε στο εξής βασικό ερώτημα: Τι σημαίνει τοπικό προϊόν και ποιος αποφασίζει; Γιατί όπληδή είναι τοπικό προϊόν το κρασί, τα ζαχαρωτά και τα κεραμικά και δεν είναι τα αναψυκτικά, τα έπιπλα, οι βιολογικές ντομάτες ή τα έργα τέχνης που κατασκευάζονται στην Πάτρα;

Έτσι, όμως, ότι με κάποιο τρόπο γίνεται ένας διαχωρισμός... Ποιος θα αποφασίσει πώς θα στηθεί μια έκθεση; Όποιος έχει όει διειθενείς ή και πανελλαδικές εκθέσεις γνωρίζει πολύ καλά πως οι εκθέτες καθοδηγούνται στο πώς θα στήσουν τα περιπέρα

τους, ακολουθούν κάποιες γενικές προδιαγραφές και βέβαια έχουν στη διάθεσή τους όλα τα απαραίτητα τεχνικά μέσα.

Πολύ περισσότερο, όταν μια έκθεση γίνεται στο όνομα μιας ολόκληρης πόλης και δεν είναι ζήτημα ενός κλαδικού φορέα, η σοβαρότητα είναι απαραίτητη και κανείς δεν αναλαμβάνει αυθαίρετα πρωτοβουλίες.

Τρίτο μεγάλο ζήτημα είναι ο στόχος μιας τέτοιας έκθεσης. Σε ποιους απευθύνεται και πού θέλουμε να φτάσει; Αν για παράδειγμα επιδιώκουμε να συγκεντρώσουμε στην πόλη ένα κοινό υποψιασμένο περί την τοπική παραγωγή και θέλουμε να βοηθήσουμε τους επιχειρηματίες να κάνουν επαφές και να «κλείσουν» συνεργασίες, στήνουμε την έκθεση με γνώμονα αυτό το στόχο, ενώ όταν έχουμε κατά νου τους περαστικούς τουρίστες και το γενικό κοινό, συμπεριφερόμαστε εντελώς διαφορετικά.

Η Πάτρα έχει μια τεράστια γκάμα τοπικών προϊόντων να προβάλει και διαθέτει επιχειρηματίες που έχουν τη γνώση και τη διάθεση να βοηθήσουν σε μια σοβαρή προσπάθεια. Για τα περισσότερα, μάλιστα, από αυτά τα προϊόντα υπάρχουν ευρωπαϊκά προγράμματα, ευκαιρίες επιδοτήσεων και έμπειροι συλλογικοί φορείς με τους οποίους αξίζει να γίνει μίας μορφής συνεργασία, ώστε να υπάρξουν —μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα— τουριστικά και οικονομικά για όλους.

Όσο, όμως, οι προσπάθειες που γίνονται προδίδουν ερασιτεχνισμό και προχειρότητα, τότε οι όποιοι πιθανοί σύμμαχοι κόνονται και οι «άσσι» της πόλης καίγονται ο ένας μετά τον άλλο.

Ρωτήσαμε δέκα έγκριτους δημοσιογράφους του αθηναϊκού τύπου τι γνωρίζουν για την Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Μάλλον δεν έχει ενδιαφερθεί να τους ενημερώσει κανείς...

Όταν μου ανατέθηκε από το περιοδικό αυτός ο κύκλος έρευνας θεώρησα ότι και απλός ήταν και εύκολος. Η ιδέα ήταν να απευθυνθούμε σε αναγνωρισμένους δημοσιογράφους του αθηναϊκού τύπου και να τους ρωτήσουμε τι γνωρίζουν για την Πάτρα του 2006, αλλά και τι ξέρουν γενικότερα για την πόλη και το θεσμό που ετοιμάζεται να φιλοξενήσει.

Έμπειροι δημοσιογράφοι και μέσα στα πράγματα είναι, απέφθηκα, θα προτείνουν και ωραίες ιδέες. Άρα εύκολο.

Ο στόχος ήταν βέβαια διπλός: Αφενός να μάθουμε τι έχουν να μας πουν και αφετέρου να καταλάβουμε αν κι εφόσον, ένα σχεδόν χρόνο πριν την Πολιτιστική, έχει ενδιαφερθεί κανείς για τη σοβαρή προβολή της Πολιτιστικής, πέρα από σκόρπιες ενέργειες - πυροτεχνήματα.

Όταν άρχισαν να έρχονται οι απαντήσεις με έζωναν τα φίδια και στοίχειωνε όλο και πιο πολύ ο Μηρεχτ και οι ιστο-

ρίες του κ. Κούνερ, ειδικότερα εκείνη με τον κ. Τίλο «Ο μόχθος των κολών».

ΜΕΛ, λοιπόν, η ιστοριούλα;

Ρώτησαν τον κ. Κ.: «Τι φτιάχνετε τώρα;»

Ο κ. Κ. αποκρίθηκε:

«Κουράζομαι πάρα πολύ, ετοιμάζω το επόμενο λάθος μου».

Διαβάστε, λοιπόν, και θα διαπιστώσετε κι εσείς γιατί «στοίχειωσε ο φόβος όχι του επόμενου λάθους, αλλά το λάθος με Λ κεφαλαίο».

Οι ερωτήσεις που θέσαμε στους δημοσιογράφους ήταν οι εξής:

- 1 Τι γνωρίζετε μέχρι τώρα για την προετοιμασία της Πάτρας προς τα 2006; Ποια είναι η εικόνα που έχετε για τις δυνατότητες και το πολιτιστικό δυναμικό της πόλης;
- 2 Ποιοι πρέπει να είναι οι στόχοι μιας ακόμα ελληνικής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης;
- 3 Ποια είναι η άποψή σας γενικότερα για τα θεσμοδότηματα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας έτσι όπως εξελίσσεται στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες;

Δυστυχώς δεν έχω κάποιο ιδιαίτερα πληροφορημένο σχετικά με την προετοιμασία της Πάτρας για να γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006. Όπως, επίσης, πρέπει να ομολογήσω ότι δεν έχω μια σαφή εικόνα των δυνατοτήτων, αλλά και του πολιτιστικού δυναμικού της πόλης σας. Βεβαίως, μέρος της ευθύνης για την έλλειψη ενημέρωσής μου φέρω προσωπικά ο ίδιος, καθώς δεν έδειξα το απαραίτητο ενδιαφέρον. Από την άλλη πλευρά, όμως, δεν νομίζω ότι έχει δοθεί ιδιαίτερη σημασία από τον τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ενδοχρόνως οι τοπικές εφημερίδες και οι τοπικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί να συζητούνται συχνά με το θέμα, αλλά αυτό δεν αρκεί για να γίνουν ευρύτερα γνωστές οι όποιες προσπάθειες καταβάλλονται για τη σωστή, έγκαιρη και ολοκληρωμένη προετοιμασία της Πάτρας.

Ζούμε στην Ευρώπη και είμαστε μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μιας πολυπολιτισμικής ένωσης κρατών και λαών. Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας προσφέρει την ευκαιρία της «αλληλογνωριμίας» των πολιτιστικών τάσεων που επικρατούν στην ήπειρό μας και ειδικότερα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αλληλογνωριμίας και της προσέγγισης των λαών. Είναι μια ευκαιρία για να δείξουμε, τόσο στους Έλληνες συμπατριώτες μας όσο και στους ξένους επισκέπτες, όχι μόνον μιν ιστορική αναδρομή του πολιτισμού μας, αλλά και τη σύγχρονη πολιτιστική πραγματικότητά μας. Ταυτοχρόνως, είναι μια ευκαιρία για να γνωρίσουν οι Έλληνες το πολιτιστικό επιτεύγμα και τις τάσεις των άλλων ευρωπαϊκών λαών. Και καθώς η έννοια «πολιτισμός» είναι ευρύτατη, επιδίωξη πρέπει να είναι η παρουσίαση όσο το δυνατόν περισσότερων πτυχών και, βεβαίως, των πλέον χαρακτηριστικών πτυχών. Πράγμα που σημαίνει ότι θα ήταν σφάλμα να περιορισθούμε στο θέατρο, το τραγούδι, τον χορό, τη ζωγραφική και την γλυπτική, διότι δεν είναι μόνον αυτά τα ουσιαστικά στοιχεία ενός πολιτισμού. Θα ήθελα, εξάλλου, να προσθέσω πως θα ήταν τραγικό σφάλμα εάν η επιλογή των διοφόρων εκδηλώσεων και προσώπων δεν γίνει με πλήρη διαφάνεια και χωρίς να παρεμφύσουν, όπως δυστυχώς αυτηνίζεται στην πατρίδα μας, κριτήρια πολιτικά. Τέλος, είναι ανάγκη να μην ξεχάσουμε να εμφανίσουμε την πολιτιστική προσφορά πάρα πολλών συμπατριωτών μας που ζουν και διασπείρουν σε ξένες χώρες, ευρωπαϊκές ή μη. Οι τελετές έναρξης και λήξης των Ολυμπιακών Αγώνων ίσως θα πρέπει να εμπνεύσουν τους υπευθύνους.

Για να είμαι ειλικρινής, δεν έχω παρακολουθήσει την εξέλιξη του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης σε άλλες χώρες κι αυτό λόγω έλλειψης χρόνου. Πιστεύω, πάντως, ότι οι αρχές, που πρέπει να διέπουν τον θεσμό, είναι αυτές που σας εξέθεσα προηγουμένως. Βασικός σκοπός πρέπει να είναι η αλληλογνωριμία των λαών και των πολιτισμών τους. Η σύγχρονη εποχή, με την ιλιγγιώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας, μας φέρνει κοντά τον έναν στον άλλον, αλλά δεν είμαι βέβαιος ότι αυτή η «επαφή» μας δίνει τον απαραίτητο χρόνο για βαθύτερη γνωριμία. Ο θεσμός, λοιπόν, της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν το μέσο για βαθύτερη γνωριμία και αλληλοκατανόηση, που είναι απαραίτητες για ειρηνική συμβίωση, χωρίς την οποία η αυξανόμενη οικονομική, κυρίως, αλληλοεξάρτηση των λαών μπορεί να οδηγήσει σε πολύ επικίνδυνες καταστάσεις.

Εκτιμώ ότι τώρα αρχίζει η χρονική περίοδος όπου θα φανεί και θα αποκτήσει σταδιακό δημοσιότητα η επιλογή της Πάτρας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. Μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων και τα ποικίλα γεγονότα που επισκίαζαν κάθε άλλη δραστηριότητα, διανοίγεται μια περίοδος ευκαιριών για να αναδειχθούν πρόσωπα, θεαμαίοι και πρωτοβουλίες, τα οποία έμειναν μακριά από τους προβολείς της δημοσιότητας και στην «οκιά της εικόσεογραφίας».

Η πόλη της Πάτρας βεβαίως όλο αυτό το διάστημα, προφανώς έχει προχωρήσει στον σχεδιασμό για αυτό μεγάλο γεγονός όπου τα φώτα της Ευρώπης θα στραφούν επάνω της.

Η ιστορία της πόλης των Πατρών αλλά και ο κοσμοπολίτικος χαρακτήρας της αποτελούν δύο άξονες παράλληλους με τον πολιτιστική όρση που διέπει την σύγχρονη κοινωνία του τόπου.

Από τους λογοτεχνικούς συλλόγους μέχρι τις θεατρικές ομάδες και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και από την άνοση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης έως την ανάδειξη των Μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής, διανοίγεται ένας ευρύτατος ορίζοντας πολιτισμού και καλλιτεχνικής δράσης.

Μετά την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη έρχεται τώρα η σειρά της Πάτρας να αναλάβει την εκπροσώπηση της χώρας ως σημείο αναφοράς για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Υπάρχουν όμως αρκετές διαφορές σε σχέση με το παρελθόν.

Σήμερα η Ελλάδα έχει εξελιχθεί και διαθέτει πολύ διαφορετικές υποδομές σε σχέση με το παρελθόν. Άλλωστε η προσοχή ολόκληρου του Κόσμου και της Ευρώπης στράφηκε στην χώρα μας κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και συνεπώς κάθε δραστηριότητα που γεννιέται στην Ελλάδα κρίνεται πλέον με διαφορετικό τρόπο αλλά γεννά και ανάλογες προσδοκίες.

Όμως ούτε και η Ευρώπη πλέον είναι ίδια σε σχέση με το παρελθόν. Η Πάτρα θα υποδεχθεί αντιπροσωπεύει από 24 κράτη μέλη της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε ένα από αυτά θα φέρει την δική του πολιτιστική σφραγίδα.

Πρόκειται για μια πολύ διαφορετική σύνθεση απ' ό,τι στο παρελθόν, αφού μια σειρά από «νέες» ευρωπαϊκές χώρες πλαισιώνουν τα παλαιότερα μέλη. Κατά συνέπεια στον άξονα αυτό μάλλον πρέπει να κινηθεί και η Πάτρα έχοντας ως δεδομένο ότι τα 25 κράτη μέλη συμπεριλαμβάνουν ένα ευρύτατο φάσμα από διαφορετικές κουλτούρες και πολιτιστικές παραδόσεις.

Εδώ ίσως κρύβεται και ένα μυστικό για την επιτυχία της πόλης. Να καταφέρει δηλαδή να συγκροτήσει αυτό το μωσαϊκό πολιτισμού υπό μια ενιαία ευρωπαϊκή σκεπή.

Μεταξύ των στόχων της Πάτρας προφανώς είναι και η ανάδειξη του ευρύτερου πολιτισμού που γεννήθηκε στην Ελληνική περιφέρεια (κυρίως της Πελοποννήσου και της Δυτικής Ελλάδας).

Ως σταυροδρόμι του Ελληνισμού, κομβικό σημείο της «παλιάς Ελλάδας», ιστορική πόλη του νεότερου κράτους αλλά και γέφυρα με τα Επτάνησα και την Δύση, η Πάτρα έχει το προνόμιο να συγκεντρώνει μια πλειάδα στοιχείων που μπορούν να αξιοποιηθούν.

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας... Εύκολο θα μπορούσε κανείς να εξόρει την σημασία του ή αντίθετα να ασκήσει σκληρή κριτική και να απασχώσει την κάθε προσπάθεια. Το γεγονός όμως είναι ότι αποτελεί μια θαυμάσια ευκαιρία για να «γνωριστούμε μεταξύ μας» να ανταλλάξουμε απόψεις, γεύσεις, ιδέες και εικόνες. Να μάθουμε ο ένας για τον άλλο, να αγαπήσουμε τα άγνωστα κομμάτια της Ευρώπης στην οποία όλοι ανήκουμε αλλά σε μεγάλο βαθμό αγνοούμε.

Εκτιμώ ότι κάθε τι που αποσκοπεί στην επαφή, την γνωριμία, την ένωση των ευρωπαϊκών λαών πρέπει να το στηρίζουμε και να το αγκαλιόμαστε. Μπορεί οι μεγάλες αποφάσεις να λαμβάνονται καθημερινό σε μια απρόσωπη Κομμοίον, να συζητούνται σε ένα συμβούλιο υπουργών όπου κάθε τόσο αλλάζουν τα πρόσωπα ή σε ένα συμβούλιο κορυφής τόσο μακρινό για τον απλό Ευρωπαίο πολίτη.

Όμως οι αποφάσεις αυτές μας φέρνουν πιο κοντά, μας συνδέουν μεταξύ μας μέσα από μια σειρά συνθήκες, κανονισμούς οδηγίες. Βάση των μεγάλων αποφάσεων η Ευρώπη και όλοι μας πορευόμαστε μέσα σε έναν ανασφαλή κόσμο.

Η προώθηση του πολιτισμού, της δημιουργικής δράσης, της αλληλοκατανόησης είναι λοιπόν πολύ αναγκαία και αποκτούν ιδιαίτερη πολιτική βαρύτητα έστω και αν για μερικούς θεωρείται ζήτημα χαμηλής πολιτικής.

Ο Πολιτισμός είναι συνδεδεμένος με την Ιστορία ενός τόπου —ή και όλης της Ευρώπης— και ως γνωστόν η Ιστορία έχει μεγαλύτερη βαρύτητα και από τις εφήμερες πολιτικές αποφάσεις, από τις πρόσκαιρες συμμαχίες και από τις παροδικές προσαρμογές που βασίζονται στο βραχυρόθεατο συμφέρον.

Η κουλτούρα των λαών αποτελεί αντίβαρο στα κακώς κείμενα της καθημερινότητας. Ίδου λοιπόν η οπάντηση στο ερώτημα. ● κάτοικος των Σκοτσέζικων Χάιλαντς και ο ψαράς της Μάλτας, ο γεωργός από τον κόμμα της Παλωνίας και ο Κύριος ξενοδόχος, οι διαβάτες στα Ηλύσια Πεδία και οι κάτοικοι της Δρέσδης, η πλιόλουστη Ανδόλουσο και οι χίλιες λίμνες της Φινλανδίας, οι Βενετσιάνοι βορκόρπες και οι ξωμάχοι της Πρέσπας, οι βροχερές Βρυξέλλες και τα παιδιά στην Σικελία, οι δρόμοι του Λονδίνου και τα κάστρα του Ρήνου, η Πορτογαλία του Ατλαντικού και η Αυστρία των Άλπεων, όλοι συνυπάρχουν στην σκέπη της Ευρώπης.

Αυτές τις διαφορετικές πτυχές καλείται να αγκαλιόσει η Πάτρα.

Η αλήθεια είναι ότι γνωρίζω ελάχιστα. Φυσικά αυτό οφείλεται και στο γεγονός ότι η Ολυμπιάδα και η πληροφόρηση γύρω από αυτή ήταν τόσο μεγάλη που «επικίασε» την ενημέρωση που υπήρξε για άλλα σημαντικά θέματα. Η Πάτρα είναι μία σημαντική πόλη με τεράστια εμπειρία σε μεγάλες διοργανώσεις, αν λάβουμε υπόψη μας το καρναβάλι που διοργανώνει κάθε χρόνο. Σίγουρα έχει μεγάλες δυνατότητες και μπορεί να τα καταφέρει θαυμάσια ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Η ευκαιρία που δίνεται σε μία πόλη μέσω από αυτό το θεσμό είναι πολύ μεγάλη. Η όποια μου είναι ότι η κάθε πόλη που της δίνονται τέτοιες ευκαιρίες πρέπει να τις αξιοποιεί με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται προορισμός για επισκέπτες κάθε είδους από όλο τον κόσμο. Η προβολή —εάν συνδυαστεί με πρακτικά αποτελέσματα— μόνο τότε θα έχει κέρδος για τους πολίτες, αλλά και για την ανάπτυξη της πόλης. Το πρακτικό αποτέλεσμα σε αυτή την περίπτωση μπορεί να έρθει μόνο μέσω από τον Τουρισμό. Εάν οι τουριστικοί φορείς συμβάλουν ώστε να εκμεταλλευτούν μακροχρόνια τους επισκέπτες που θα έρθουν εκείνο το διάστημα στην Πάτρα τότε το κέρδος θα είναι για όλους μεγάλο.

Όσες πόλεις εκμεταλλεύτηκαν σωστά το θεσμό αναβαθμίστηκαν και τώρα απολαμβάνουν τους καρπούς αυτού του θεσμού. Εάν στην πόλη τα έργα που θα γίνουν είναι πρόχειρα και δεν έχουν διαχρονικότητα τότε το μόνο που μπορεί να μείνει από την «σούμα» στο τέλος είναι μόνο ζημιά. Η εμπειρία όμως που αποκτήσαμε τα τελευταία χρόνια μέσω από την οργάνωση των ολυμπιακών αγώνων μπορεί να φανεί χρήσιμη σε αυτή την περίπτωση.

Μηνός Βιντιόσης

Περιοδικό «Ταχυδρόμος»

Για την προετοιμασία δεν γνωρίζω τίποτα. Για τις δυνατότητες και το πολιτιστικό δυναμικό της πόλης έχω θετική γνώμη. Το φεστιβάλ του κολοκαϊριού, η παρουσία του θάνου Μικρούτσικου και οι παραγωγές του ΔΗΠΕΘΕ είναι παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο.

Οι στόχοι: Να γίνουν μερικά έργα που θα μείνουν, να βγουν νέες δυνάμεις, να δέχονται οι πόλεις ξένους επισκέπτες.

Εντάξει, δεν είναι κοσμογονική αλλαγή στη ζωή μιας πόλης ο θεσμός, αλλά της επιτρέπει για έξι μήνες να είναι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αναπτύσσοντας πολιτιστικό τουρισμό.

Εφ. «Το Βήμα»

Πρέπει να ομολογήσω ότι γνωρίζω πολύ λίγο πράγματα —με ροπή προς το «τίποτε». Κι αυτά με προσβάλλει κατά κάποιον τρόπο, πρώτον επειδή λειτουργώ στο χώρο της επικοινωνίας (συνεπώς θα 'πρεπε να «ξέρω») και δεύτερον επειδή συνδέομαι με την υπάθεση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας από την εποχή που η Μελίνα Ξεκινούσε, σε μια δύσπιστη και σιρόθυμη Ευρώπη (τότε των Δέκα!) το όλο εγχείρημα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας (συνεπώς οιοθάνομαι πως η ουζήτηση «με αφάρδα»).

Φοβούμαι ότι το γεγονός ότι γνωρίζω πολύ λίγο πράγματα για την Πάτρα του 2006, πλην του ότι έχει αναλάβει οργανωτικό ρόλο ο θάναος Μικρούτσικος, μάλλον σημαίνει είτε ότι η διοργάνωση περπατάει πολύ ρηκά —και θα 'ταν κρίμα— είτε ότι κινείται με την λογική του κλειστού ουστήματος —και θα 'ταν κρίμα. Με έχουν ζώσει τα φίδια, δηλαδή, ότι η Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006 πάει να συνδυάσει... γεύση Πολιτιστικής Ολυμπιάδας και Θεσσαλονίκης Πολιτιστικής Πρωτεύουσας!

Τώρα, τι ξέρω για το «πολιτιστικό δυναμικό» της Πάτρας; Φοβούμαι ότι επίσης λίγο πράγματα. Μια διάχυτη μνήμη πολιτιστικών καταβολών (όπως π.χ. ισχύει και για το Ιόνιο Νησιά απέναντι), συν την ευγενώς λαϊκότερη πραγματικότητα του καρναβαλιού...

Ειλικρινά δεν ξέρω. Πάντως, αν στην Αθήνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα σείσαμε το χαρτί του αυτονόητου (αν, στην Ευρώπη, η Αθήνα δεν ήταν «Πολιτιστική Πρωτεύουσα», ποιος διάβολος θα ήταν;) και στη Θεσσαλονίκη το χαρτί των αναζητήσεων και της διαχρονίας (όπως θα 'λεγε και ο Βαγγέλης Βενιζέλος), στην Πάτρα λογικά θέλουμε/ πρέπει να θέλουμε να δείξουμε —στους Ευρωπαίους, πρώτα όμως στον εαυτό μας— ότι έχουμε «κάτι» να πούμε πολιτιστικά. Σήμερα, ως χώρος, ως άνθρωποι (το «ως λαός» δεν μου αρέσει ως έκφραση), ως καλλιτεχνική δημιουργικότητα, ως πολιτιστικός προβληματισμός, ως πρότυπο κουλτούρας. Μην γελάτε! Όπως έδειξαν οι ημέρες των Ολυμπιακών Αγώνων το φετινό καλοκαίρι, συν οι τελετές έναρξης και λήξης των Αγώνων —δεν εξαιρούμε, δε, ούτε τις στιγμές λάιτ οκυλόδικου της τελετής λήξης, που κι αυτές στην κουλτούρα μας ανήκουν...— έχουμε «κάτι» να πούμε. Σε διάφορα επίπεδα. Ε, ως το πούμε! Στην Ευρώπη, ως Ευρώπη.

Νερόβροστα πράγματα. Σίγουρα, δεν δημιούργησε κάποιον ευρωπαϊκή δυναμική. Μελίνα, οι Ευρωπαίοι δεν κατάλαβαν! Από και και πέρα, ένα μετακινούμενο μεταφαστιβάλ δεν κάνει κακό. Όταν πάλι σε μια πόλη χτιστούν υποδομές, ή όταν μια πόλη μπει «διαφορετικά» στον τουριστικό (με το συμπάθιο) χάρτη, όπως π.χ. συνέβη με την Γλοσκόβη, μόνο καλό θα μείνει πίσω.

Καλή τύχη στους Πατρινοίς, πρέπει όμως να κυνηγήσετε από κοντά και με φορτικότητα τους πολιτικούς σας.

Κωνσταντίνος Αγγελόπουλος

Εφ. «Καθημερινή»

Δεν γνωρίζω τίποτε το συγκεκριμένο πέρα απ' το ότι γενικώς προετοιμάζεται η Πάτρα για το 2006. Έχω, πάντως, μια καλή εικόνα σχετικά με τις δυνατότητες της πόλης στον πολιτιστικό τομέα δεδομένων των δραστηριοτήτων που έχουν αναπτυχθεί ο' αυτήν τα τελευταία χρόνια. Γενικότερα στη Αθήνα το όνομα της Πάτρας είναι συνδεδεμένο με επιτυχείς εκδηλώσεις στη μουσική, στο θέατρο και έχει καθιερωθεί στη συνείδηση του κοινού ως τόπος προσέλκυσης αξιόλογων καλλιτεχνών.

Στόχος πρέπει, κατά την άποψή μου, να είναι λιγότερο η προβολή σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και περισσότερο η επιτυχής σύνθεση πραγμάτων, μέσω της οποίας θα αναδεικνύεται το σύγχρονο πολιτιστικό πρόσωπο της Ευρώπης. Μια Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης θα έπρεπε να δώσει την ευκαιρία και στον Έλληνα και στον ξένο επισκέπτη της Πάτρας να έρθει σε επαφή με το ποικίλο καλλιτεχνικό δημιουργήματα το οποίο είναι κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικό της σύγχρονης ευρωπαϊκής κουλτούρας - χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτή έπρεπε να «περιγραφεί» κατά ΕΝΑΝ μόνον τρόπο. Για το λόγο αυτό, πιστεύω ότι το ελληνικό πολιτιστικό «πρωτότυπο» πρέπει να μείνουν ο' ένα δεύτερο επίπεδο ενδιαφέροντος το 2006 στην Πάτρα.

Δεν έχω αξιολογικές γνώσεις σχετικά με το πώς εξελίσσεται ο θεσμός στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Άποψή μου είναι, όμως, ότι πρόκειται για ένα θεσμό που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υποβαθμιστεί ή να εξελιχθεί με τον καιρό σε «φολκλορική» υπόθεση. Το πολιτιστικό δυναμικό της Ευρώπης, έστω και κάτω από τις έντονες αμερικάνικες επιρροές, παραμένει μεγάλο και η σημερινή πολυμορφία των Ευρωπαϊκών πνευματικών αναζητήσεων είναι συναρπαστική. Γι' αυτό και είναι ενδιαφέρον πολύ, αλλά και δύσκολο το στοίχημα για την πόλη που αναλαμβάνει το ρόλο Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. Η Πάτρα έχει δυνάμεις, αλλά για να πετύχει το 2006 πρέπει να στηριχτεί από κάθε δραστήριο καλλιτεχνικό κέντρο της χώρας.

Μάρω Βαούλαρη

Περιοδικά «ΕΥΖΗΝ», «Αθηνόραμα»

Παραλαμβάνοντας το ερωτηματολόγιο αναρωτήθηκα γιατί δεν είμαι ενήμερη για την προετοιμασία ενός τόσο σημαντικού γεγονότος όπως είναι η Πάτρα ως πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2008. Αναζήτησα, μάλιστα, με επιμονή στο πολιτιστικό αρχείο του περιοδικού και στον τομέα της αλληλογραφίας κάποια σχετικά ειδοποίηση ή ένα δελτίο τύπου που να ανακοινώνει το γεγονός, και να ενημερώνει τον αρμόδιο συντάκτη για αυτό το μείζον πολιτιστικό γεγονός. Το «Αθηνόραμα» ένα περιοδικό που προβάλλει τον πολιτισμό με πίστη και συνέπεια για πάνω από 25 χρόνια, θα έπρεπε λοιπόν να λάβει σχετική ενημέρωση ακόμα κι αν πρόκειται για ένα γεγονός που θα λάβει χώρα «εκτός των τειχών της πρωτεύουσας».

Ο πολιτισμός είναι χαρά. Δεν είναι καθήκον. Οι πολίτες πρέπει να «κοινωνούν» πολιτισμό

αυτονόητα, ρευστά μέσα στην καθημερινότητά τους. Να «δένει» με τη ζωή τους, να είναι καθημερινή εμπειρία. Πρόσφατα επισκέφτηκα την Πράγα και είδα ότι οι καλλιτέχνες είχαν γεμίσει την πόλη με γλυπτές πολύχρωμες αγελάδες —είναι το σήμα της πόλης— που τις άγγιζες. Τα παιδιά έπαιζαν και φωτογράφιζαν επάνω τους, τις συναντούσαν κάθε πρωί περιμένοντας το τραμ, έδιναν δίπλα τους τα ραντεβού τους, είχαν γίνει μέρος της ζωής, μέρος της πόλης. Δεν πιστεύω στον πολιτισμό που προσφέρεται «με εισιτήριο», είναι παλαιού τύπου αντίληψη και πρέπει να ξεπεραστεί. Ο πολιτισμός είναι κάτι που πρέπει να «οικονομάφτει» επάνω του και να ενσωματώνεται στη ζωή σου.

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας είναι ευκαιρία για την κάθε πόλη να λάμψει. Κάθε μια όμως πρέπει να το κάνει με το δικό της χαρακτήρα, χωρίς να αντιγράφει συνταγές από την άλλη γιατί κινδυνεύει να πέσει σε αφόρητα κλισιό. Μια μεσογειακή πόλη όπως η Πάτρα πιστεύω πως θα πρέπει να επενδύσει σε μια υπαίθρια γιορτή. Σε μουσικά γεγονότα ανοικτών χώρων που θα παρεμβάινουν στην καθημερινή ζωή των πολιτών, θα τους εξιτάρουν, θα τους δίνουν χαρά. Οι άλλες ευρωπαϊκές πόλεις είναι πόλεις με άλλο χαρακτήρα και διαφορετική καθημερινότητα. Αυτό όμως που έχει προγραμματικό ενδιαφέρον και ο' αυτό θα πρέπει να εστιάσουμε, είναι η σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζουν το θεσμό και ο επαγγελματισμός με τον οποίο προσεγγίζουν τα μέσα ενημέρωσης.

Κώστας Βαξεβάνης

Εφ. «Το Βήμα»

Δυστυχώς δεν ξέρω πολλά πράγματα. Αυτό είναι κακό για μένα αλλά μάλλον πιο κακό για την Πάτρα. Αυτό που ξέρω όμως καλά είναι πως η Πάτρα είναι μια πόλη με ιστορία και πολιτισμό. Το καρναβάλι της πόλης είναι βέβαια ένα σύμβολο και μια απόδειξη πως η πόλη καταφέρνει να κάνει τον πολιτισμό ιστορία και στη συνέχεια πάνω στην ιστορία αυτή να οικοδομεί τον πολιτισμό. Ακόμη και όσοι δεν θεωρούν το καρναβάλι ως κορυφαίο πολιτιστικό γεγονός, πρέπει να παραδεχθούν, πως το να προετοιμάζεται ο κόσμος της Πάτρας για κάτι που δεν θα αποτελέσει προσωπική «είσοδον» αλλά κοινωνική πράξη, είναι όλο και πιο σπάνιο φαινόμενο. Τα φεστιβάλ της πόλης, οι συναυλίες, τα θεατρικά οχήματα, δείχνουν πως στην Πάτρα υπάρχουν και ηρωισμοί και ουσία πολιτισμού, παρά τις γνωστές συνθήκες που θέλουν την επαρχία το σποσπαίοι ενός αθηνοκεντρικού κράτους.

Οι στόχοι πρέπει να επιβεβαιώνουν τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και όχι απλώς να τον δικαιολογούν. Έχουμε συνηθίσει σε παρότες, αστραφτερές εκδηλώσεις και μαύρους οικονομικούς προϋπολογισμούς. Η τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων είναι πιστεύω η απόδειξη πως μπορεί μια ελληνική πόλη να μεταφέρει το μήνυμα του δικού μας πολιτισμού, σε έναν κόσμο που είναι πολυεθνικός. Χωρίς να υποπέσει στο λάθος της γραφικότητας του φολκλόρ ή της ανούσιας λάμψης που τροφοδοτείται μόνο από τα τεχνικά φώτα.

Μέχρι σήμερα ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας, δεν φαίνεται να επεκτείνεται πολύ πέρα από την επιφανειακή εντύπωση που δίνει η διαμάχη μεταξύ πόλεων για το ποια θα καταφέρει να πάρει τον τίτλο για να προσελκύσει τουρίστες και κονδύλια. Μακάρι να γίνει η ποιοτική στροφή.

Pamplona

Η μεταμόρφωση

Μια βόλτα στην Ιταλία δίνει στην Πάτρα ένα πολύ καλό μάθημα αρχιτεκτονικού σεβασμού και αξιοποίησης του παρελθόντος

του Γενοφώντι Αργ. Παπαευθυμίου

Εικόνες εγκατάλειψης πριν την ανάπλαση

Συννηθισμένο φαινόμενο στον πολεοδομικό ιστό των πόλεων είναι η ύπορξη κτιρίων και κτιριακών συγκροτημάτων με αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον, το οποίο είναι σε ακρωτία, παρουσιάζοντας εικόνα εγκατάλειψης και ερείπωσης.

Στην Πάτρα υπάρχουν πολλά κτίρια, ιδιωτικά και δημόσια, που περιμένουν την οξείωση και την επανόρθωσή τους. Κτίρια και χώροι όπως ο παλιός οδοντοδρομικός σταθμός Αγίου Διονυσίου, η παλαιά ερμούργια Αναστασοπούλου απέναντί του, οι Μύλοι Αγίου Γεωργίου – πρώην Ιριάντη και οι στοφιδιοποθήκες λίγο πιο πέρα. Ακόμα η ερειπωμένη αγορά Αργύρη, το συγκρότημα της βιομηχανίας Λαδόπουλου και πολλά άλλα, ανάλογο παραδείγματα, αποτελούν πρόκληση καθώς η επανόρθωσή τους μπορεί να αποτελέσει για την πόλη έργο μείζονος πολιτιστικής και κοινωνικής σημασίας.

Η φιλοσοφία και η μεθοδολογία της επέμβασης και η μορφή της επανόρθωσής τους απαιτούν να ληφθεί υπόψη η αρχιτεκτονική τους αξία, η ιστορία και ο ρόλος που έπαιξαν στην ζωή της πόλης, καθώς και ο ρόλος που καλούνται να παίξουν στις νέες ανάγκες που δημιουργούνται, αποτελώντας έτσι μια αρχιτεκτονική πρόταση που αφενός αξιολογείται την ιστορικότητα και τον χαρακτήρα του χώρου και αφετέρου ανταποκρίνεται στις σύγχρονες λειτουργικές και αισθητικές ανάγκες.

Η καταφυγή στην ανάπλαση και αναπαραγωγή μορφών και στοιχείων που έχουν οριστικό καθεί ή αλλοιωθεί, κυρίως σε ερειπωμένα και ακρωτηρισμένα κτίρια, πολλές φορές δεν αποτελεί την ενδεδειγμένη λύση, όντας απλό στείρας μιμητισμός που δεν συνεισφέρει δημιουργικά στην αρχιτεκτονική μας κληρονομιά.

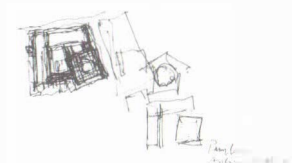
Επίσης η αντικατάσταση των αρχιτεκτονικών κατάλοιπων του παρελθόντος από νέες μορφές, συχνά αποτελεί αλλοίωση της ιστορικότητας μιας περιοχής, καθώς χάνεται ένα τοπόσημο και αντικαθίσταται από ένα ξένο προς τον χώρο στοιχείο.

Η ιστορική συνέχεια των εποχών πάνω στους τοίχους των κτιρίων περιγράφεται από τον Josep Rull στο βιβλίο του «Le Citta Bianca», απ' όπου και το ακόλουθο απόσπασμα: «Οι πέτρες της ποιοτέρας κατασκευής πέρασαν σε μια κατασκευή πιο πρόσφατη, έτσι όπως μια εποχή μεταμορφώνεται σε μια άλλη. Εδώ αισθάνομαι μία κίνηση χωρίς ρήγματα, χωρίς όρια. Η πέτρα «κυλάει» όπως κυλάει ο χρόνος».

Το ζητούμενο, λοιπόν, είναι η επίτευξη μιας σύζευξης του παλαιού με το καινούργιο, ώστε να υπάρχει η ιστορική συνέχεια και ο σεβασμός της ταυτότητας της αρχιτεκτονικής σε κάθε νέα επέμβαση.

Ένα πολύ ενδιαφέρον αποτέλεσμα, που μπορεί να αποτελέσει καλό παράδειγμα για ομοίωτες περιπτώσεις, είναι η ανάπλαση του «Γενικού Βασιλικού Αρχείου» της Navarra στην Pamplona, έργο του αρχιτέκτονα Rafael Moneo, που ολοκληρώθηκε μόλις πέρυσι.

Η Pamplona, πόλη με ρίζες που φτάνουν στην Ρωμαϊκή εποχή, αποτέλεσε το σημαντικότερο κέντρο του βασιλείου της Navarra. Δημιουργήθηκε σε ένα βραχώδες αντάμωμα στα δυτικά των Πυρηναίων, αποτελώντας από τα παλαιά χρόνια σημαντικό κόμβο για τις επικοινωνίες του βασιλείου. Τα σημαντικότερα μνημεία της πόλης έχουν αδρές όψεις από γκρίζα πέτρα, που τις δίνει φρουριακό χαρακτήρα.

| Archivo di Navarra di Pamplona

| Πριν και μετά την ανάπλαση

Η αρχιτεκτονική μορφολογία της Pamplona ενσωματώνει στοιχεία που έλκουν την καταγωγή τους από την Ρομανική περίοδο, με κτίρια δομημένα κοντά το ένα στο άλλο, χωρίς μεγάλους χώρους και πολλές πλατείες, με κυρίαρχο υλικό δόμησης την γκρίζα πέτρα. Το παλιό βασιλικό μέγαρο της Navarra, γνωστό ως Palacio de los Reyes de San Pedro del Virrey e de Caritania», άρχισε να κατασκευάζεται το 1190 κατόπιν παραγγελίας του βοσιλιού Sanclio VI EL Sabio, αποτελώντας φρούριο και βασιλικό κατάλυμα έως και του αντιβασιλέα της Navarra το 1841. Κατόπιν αποτέλεσε έδρα της Κεντρικής Διοίκησης της Navarra (Caritania General de Navarra) και αργότερα του στρατιωτικού καθεστώτος, μέχρι το 1972, οπότε εγκαταλείφθηκε στην πλήρη ερείπωση, μέχρι την απόδωσή του στην πόλη, προορισμένο να στεγάζει τα αρχεία της.

Τα κτίρια του παλαιού παλατιού αποτέλεσαν πριν από την επέμβαση του Rafael Moneo ένα ακατοίκητο ερείπιο, με εμφανή τα ίχνη των τραυματικών επεμβάσεων και αλλοιώσεων από τους προηγούμενους χρήστες. Όρθιοι παρέμεναν οι τοίχοι των κτιρίων της βορειοδυτικής πλευράς, ενώ τα υπόλοιπα κτίρια που περιέβαλλαν τον κεντρικό υποίθριο χώρο δημιουργώντας την εντύπωση του οχυρού, ήταν υπό κατάρρευση ή είχαν κατεδαφιστεί.

Καλούμενος ο αρχιτέκτονας να αναπλάσει το κτιριακό αυτό συγκρότημα που παρουσιάζονταν σε τέτοια τραυματική κατάσταση, κατέληξε στην απόφαση να μην ξαναπαρουσιάσει το σπασμένο «αντικείμενο» αλλά να καταχωρήσει σε ένα νέο σχέδιο τα κατάλοιπά του, ενώνοντας όλα τα στοιχεία (παλαιά και νέα) σε μια πρωτότυπη σύνθεση. Γίνεται χρήση της γκρίζας πέτρας που κυριαρχεί ως δομικό και μορφολογικό στοιχείο στο αρχιτεκτονικό περιβάλλον της πόλης, ενώ τα νέα κτίρια που συμπλήρωσαν το συγκρότημα μαζί με τον πύργο των αρχείων, είναι μια ευθεία αναφορά στον φρουριακό χαρακτήρα που ανέκαθεν είχε το πρώην βασιλικό μέγαρο.

Η «εικόνα» του παλαιού μεγάρου δεν χάθηκε, αλλά αντιθέτως παραμένει έντονη η επίκλησή της, ακόμα κι αν δεν είναι άμεσα αναγνωρίσιμη. Όπως το μεσαιωνικό οχυρό κτίριο, έτσι και το νέο συγκρότημα κυριαρχεί πάνω από το ύψωμά του στο τοπίο, συνεχίζοντας να αποτελεί τοπόσημο για την πόλη.

Ο αρχιτέκτονας αντιμετωπίζει ένα μνημείο τραυματισμένο από τον χρόνο και την χρήση και το επανεντάσσει στη ζωή της πόλης αναπλάθοντάς το. Δεν καταργεί την ιστορικότητά του, επαναχρησιμοποιεί τα κατάλοιπά του, δομικά και μορφολογικά, προτείνοντάς το και πάλι στην πόλη χωρίς να περιοριστεί σε στείρους μιμητισμούς και ταυτόχρονα χωρίς να αμυρώνει την εικόνα - image του μνημείου. Επιτυγχάνει έτσι έναν ενδιαφέροντα διάλογο του κτιρίου με την ιστορία και το περιβάλλον επαναπροσδιορίζοντάς το σαν αρχιτεκτόνημα.

Ανάλογες προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν στην περιοχή της Πάτρας, όπου ιδιωτικά και δημόσια κτίρια, βιομηχανικά μνημεία κ.λπ. περιμένουν την επανάχρησή τους και τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου τους σαν μνημεία, σαν αρχιτεκτονήματα, σαν χρηστικοί χώροι.

Η ΑΛΕΠΟΥ ΣΤΟ ΠΑΖΑΡΙ

Το «2006» πήγε... Ολυμπιακούς και καλά έκανε αλλά...

Όταν πρωτομάθαμε ότι η Πάτρα ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006 θα βρεθεί στο Ζάππειο Μέγαρο προκειμένου να διαφημίσει την προετοιμασία της εν μέσω Ολυμπιακών Αγώνων, παραξευτεθήκαμε. Τι θα διαφήμιζε δηλαδή η πόλη, αφού ακόμα δεν έχει γίνει το παραμικρό; Τελικά γρήγορα αντιληφθήκαμε ότι οι ξένοι και οι Έλληνες δημοσιογράφοι που δε γνωρίζουν για το απόλυτο χάος που επικρατεί στην πόλη, ίσως ξεγελαστούν με μερικές έξυπνες κινήσεις προβολής κι έτσι ίσως κερδηθούν μερικοί χρήσιμοι φίλοι...

Η παρουσία της «Πάτρας 2006» με ειδικό περίπτερο στο Ζάππειο Μέγαρο, το δεύτερο μεγαλύτερο δημοσιογραφικό στέκι των Ολυμπιακών μετά το Κέντρο Τύπου της Κηφισίας, δεν ήταν φυσικό προγραμματισμένη από καιρό. Προέκυψε την τελευταία στιγμή εξαιτίας μερικών προσωπικών επαφών και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να είναι και ιδιαίτερα οργανωμένη.

Έτσι μια (μόλλον παράτυπη) προκήρυξη της τελευταίας στιγμής που καλούσε τους επαγγελματίες της περιοχής να δημιουργήσουν τα έντυπα της παρουσίασης ήταν ό,τι περισσότερο μπορούσε να γίνει. Ας μην ξεχνάμε ότι η Πάτρα μέχρι τώρα δεν έχει κανένα αξιοπρεπές υλικό για την παρουσίαση της πόλης, καθώς δεν είχε οργανωθεί καμία σοβαρή προβολή της πόλης σε γεγονός διεθνούς εμβέλειας.

Τι πέτυχε τελικά η Πάτρα με τις 15 ημέρες στις οποίες βρέθηκε στο Ζάππειο; Κατ' αρχήν γνωρίστηκε με πολύ κόσμο. Ακόμα κι αν δεν αληθεύουν τα νούμερα των υπευθύνων της Πολιτιστικής περιφέρειας επισκεπτών του περιπτέρου, τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τους ξένους δημοσιογράφους που βρέθηκαν στο περίπτερο της πόλης μπορούν να αποβούν εξαιρετικό χρήσιμα. Και μόνο το γεγονός ότι μια σειρά από άνθρωποι του διεθνούς τύ-

που έμαθαν... τη γεωγραφική θέση της Πάτρας στον παγκόσμιο χάρτη είναι θετικό.

Παράλληλα απέδειξε πόσο καλά μπορεί να προωθηθεί στους ξένους το Πατρινό Καρναβάλι όταν γίνει μια σωστή δουλειά. Η παρουσία των μικρών καρναβαλιστών στο Κέντρο Τύπου του Ζαππείου και στο χώρο ενημέρωσης από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο ήταν από τις καλύτερες εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στο χώρο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών.

Βέβαιο, όσο κι αν η Πολιτιστική έβαλε τα καλά της και βρέθηκε στη χλιδή της Αθήνας, δεν κατάφερε να κρύψει τις αδυναμίες που προέρχονταν από λάθη, αβλεψίες και κακές συνήθειες δεκαετιών οι οποίες δεν είναι εύκολο να αβηστούν εν μία νυκτί.

Πιο χαρακτηριστικό ήταν αυτό που συνέβη το Σάββατο 21 Αυγούστου που είχε αφιερωθεί από τους υπεύθυνους του Ζαππείου στην Πάτρα. Όλοι περίμεναν η πόλη να δείξει το καλό της πρόσωπο, με τους ηγέτες και τις αρχές της να κινητοποιούνται αποτελεσματικά ώστε να διαφανεί ότι η Πολιτιστική έχει τη δική της δυναμική.

Έτσι νομίζαμε... Το πρώτο «χαστούκι» ήρθε όταν ο υπουργός Πολιτισμού Πέτρος Τατούλης ανέβαλε τη συνέντευξη Τύπου που το υπουργείο είχε διοργανώσει για την Πάτρα, επειδή έπρεπε να πάει σε ένα γάμο!

Σα να μην έφτανε αυτό, αντί η πόλη να φανεί ενωμένη, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προτίμησε να διοργανώσει την ίδια ακριβώς ώρα μια δική της εκδήλωση στην Αθήνα, στο Πεδίο του Άρεως, εγκαινιάζοντας το δικό της περίπτερο και καλώντας τον ίδιο ακριβώς κόσμο που είχε καλέσει και η Πολιτιστική ή στις δικές της εκδηλώσεις. Όπως ήταν αναμενόμενο η Περιφέρεια είχε τον περισσότερο κόσμο και η Πάτρα απέμεινε μόνη στο Ζάππειο, χωρίς να παρίστανται στις εκδηλώσεις της ούτε καν ο Δήμαρχος ή ο καλλιτεχνικός διευθυντής!

Την ίδια μέρα κι ενώ οι υπεύθυνοι της Πολιτιστικής προσπαθούσαν να προβάλλουν όσο πιο έντονα μπορούσαν τα δεκάδες μοναδικά τοπικά προϊόντα της Αχαΐας απέτυχαν παταγωδώς να διοργανώσουν μια σοβαρή διάλεξη για τα Αχαϊκά κρασιά όπως είχαν προγραμματίσει.

Ο δημοφιλής συγγραφέας και δημοσιογράφος Νίκος Μάνεσης, μίλησε μεν στο Ζάππειο καλεσμένος της Πολιτιστικής, αλλά βρέθηκε μπροστά σε μια άδειο αίθουσα, καθώς ουδείς είχε φροντίσει να κινητοποιήσει δημοσιογράφους, παραγωγούς ή άλλους ενδιαφερόμενους. Λίγο καλύτερα ήταν τα πράγματα το ίδιο βράδυ στη συναυλία της Ορχήστρας Νυκτών Εγχόρδων με τον Κώστα Θωμαΐδη στο Περιστεύλιο που κίνησε το ενδιαφέρον αρκετών ξένων δημοσιογράφων.

Συμπερασματικά, λοιπόν, το δεκαπενθήμερο κατά το οποίο η Πολιτιστική βρέθηκε στην Αθήνα, η Πάτρα απέκτησε μια μεγάλη εμπειρία. Είδε, για παράδειγμα, ότι ακόμα και με προετοιμασία ελάχιστων ημερών μπορεί να στήσει ένα πολύ αξιοπρεπές περίπτερο σε μια διεθνή έκθεση και πως αν αποφασίσει να επιλέξει αξιοκρατικά τους συνεργάτες της (πράγμα δύσκολο βέβαια...) το αποτέλεσμα μπορεί να έχει μερικές πολύ καλές στιγμές. Είδε, όμως, ότι ακόμα και η προοπτική του 2006 ως γεγονός, δεν αρκεί για να «αναγκάσει» τους πολιτικούς της ταγούς να συνεργαστούν, αν προέρχονται από διαφορετικούς πολιτικούς χώρους και δεν έχουν κανένα όραμα για την πόλη.

A.TZ

Καιρό τώρα, μέσο από τις σελίδες του περιοδικού, πολλοί κατέθεσαν και καταθέτουν τις απόψεις τους για την καλύτερη ανταπόκριση της Πάτρας στην πρόκληση και το ρόλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Πρόκειται για ένα θέμα - πρόβλημα πολύ σημαντικό για την πόλη και το μέλλον της, αφού μπορεί(;) —ο χρόνος λιγοστεύει δραματικό για μεγάλες και ουσιαστικές παρεμβάσεις— και πρέπει να αποτελέσει αφορμή και εφαλτήριο για ανάπτυξη και δημιουργία τα επόμενα 20 - 30 χρόνια. Εκτός αυτού είναι μια ευκαιρία να προβόλει την ιστορία, τον πολιτισμό και τη σχέση της με την Ευρώπη.

Θα αρκεστούμε σε δύο κομβικά, κατά τη γνώμη μας, σημεία, ώστε ο θεσμός να επιτύχει και να αποδώσει στην πόλη και τους κατοίκους της.

Οι προϋποθέσεις του εγχειρήματος

Πρόσωπα ικανά και με όραμα. Έχουν γίνει τα πρώτα βήματα. Με βάση το όραμό τους να γίνει στελέχωση του «θεσμού» και όλοι να αρχίσουν δουλειά.

Οργάνωση και πρόγραμμα. Πέρασε ανεκμετάλλετος χρόνος γιατί η προηγούμενη και η τωρινή δημοτική αρχή έδειχναν και δείχνουν σα να μην ξέρουν τι θέλουν. Πώς αντιλαμβάνονται το θεσμό και ποιες οι ευθύνες τους;

Χρήματα - οικονομικά μέσα. Μέχρι τώρα, νομίζω, ότι δεν υποβλήθηκε ένας συγκεκριμένος προϋπολογισμός για συγκεκριμένα έργα. Όλα ήταν αόριστα και ρευστά. Δεν προχωρεί τίποτα έτσι.

Υλικοτεχνική υποδομή. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις θέλουν τους κατάλληλους χώρους. Βρισκόμαστε στο τέλος του 2004 και μόλις τώρα ο κ. Μικρούτσικος και οι συνεργάτες του βρήκαν στέγη για τα γραφεία τους. Πότε θα αρχίσουν να γίνονται όσο βασικά χρειάζονται; Π.χ. ένα στεγασμένο ή ένα ανοιχτό θέατρο ή πολύ περισσότερο το αρχαιολογικό μουσείο;

Θεσμοί (μαζί με τα πρόσωπα που αναφέραμε στην αρχή). Αρκούν κατά την γνώμη μου όσοι υπάρχουν, αρκεί να γίνει αναδιάρθρωση και να δραστηριοποιηθούν. Αλήθεια, ποιο το πολιτιστικό έργο και η προσφορά της Μπόντας του Δήμου Πατρέων;

Πολιτική βούληση. Αν όχι από το υπουργείο Πολιτισμού, γιατί εκείνο ίσως παίζει το δικό του παιχνίδι εν όψει του 2006 (δημοτικές εκλογές γαρ), αλλο τουλάχιστον από τον κ. Καρόβουλα και τους συνεργάτες του ώστε να κλείσει ο Δήμαρχος τον κύκλο του με κάτι σημαντικό και ωραίο.

Οι συζητήσεις για το ποιος φταίει περισσότερο για τις καθυστερήσεις, για το αν είναι ή δεν είναι ο καταλληλότερος ή ο «αρμόδιος» για να επωμιστεί το όλο εγχείρημα ο κ. Μικρούτσικος και όλα όσα εμφανίστηκαν στον τοπικό τύπο μέσα στο Σεπτέμβριο, προσωπικά, όχι μόνο δεν με βρίσκουν σύμφωνο αλλά και τα θεωρώ δείγμα μιζέριας και έλλειψης αγάπης για την πόλη.

Τι μπορεί και τι πρέπει να γίνει

Δυστυχώς, αυτή τη χρονική στιγμή, η καλλιέργεια μνημονιακών προδοκιών είναι ουτοπία και δείχνει όγνοια τόσο του περιεχομένου και του ρόλου του θεσμού, όσο και των δυνατοτήτων της ίδιας της πόλης και των φορέων της. Κανένας δεν έχει διάθεση να φτιάξει ή να χρηματοδοτήσει όλα όσα χρειάζονται και όλα όσα δεν διεκδίκησε και δεν προγραμματίσει να φτιάξει, χρόνια τώρα, η πόλη για τους κατοίκους και τις κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες τους. Μπορούν να υπάρξουν, όμως, συγκεκριμένες προτάσεις...

Νομίζω ότι επιτέλους στο χώρο του Παλαιού Νοσοκομείου μπορεί να γίνει ένας χώρος που θα λειτουργήσει η μόνιμη Πινακοθήκη του Δήμου με όσα έργα διαθέτει ήδη από δωρεές, προσφορές ή αγορές. Στα υπόγεια ή σε κάποια μεγάλη αίθουσα απ' αυτές που υπάρχουν και δεν μπαίνει φως ή μπαίνει από ορισμένα πορτοπαράθυρα να οργανωθεί μια έκθεση (ίσως και μόνιμη) στολής και μάσκας από το καρναβάλι. Το έχω προτείνει από χρόνια.

Παράλληλα, θεσμοί που υπηρετούν τη μουσική, με επικεφαλής το Δημοτικό Ωδείο να αναλάβουν τη μελέτη και παρουσίαση έργων πατρινών μουσικών και μουσουργών. Έχουν γίνει συγκεκριμένες προτάσεις από ειδικότερους.

Με δεδομένο, τέλος, ότι το Ρωμαϊκό πρόσωπο της Πάτρας, έστω και τμηματικό, έχει αποκαλυφθεί σε μεγάλο μέρος, είναι δυνατόν αφού το Μουσείο αρχειοθετήσει να οργανωθεί μία έκθεση με τα καλύτερα ρωμαϊκά ψηφιδωτά στο χώρο του εργαστασίου του Λαδόπουλου ή όπου αλλού κρίνεται ότι υπάρχει προσφορότερος χώρος που μπορεί να διαμορφωθεί με το λιγότερο κόστος (ας θυμηθούμε λίγα τις αποθήκες του παλιού λιμανιού της Θες/νίκης και το ρόλο που έπαιζαν σε παρόμοιες εκδηλώσεις). Υποθέτω ότι ο προϊστάμενος της ΣΤ' Εφορείας Κλασικών Αρχαιοτήτων Μιχάλης Πετρόπουλος έχει λύσεις.

Όσο για το ΔΗΠΕΘΕ, θα πρέπει να έχει ήδη δοθεί παραγγελία για συγκεκριμένα έργα το οποίο θα παρουσιαστούν το 2006.

Σταματώ εδώ γιατί παραμένει ζητούμενο το πώς θα δραστηριοποιηθούν και θα αξιοποιηθούν και οι άλλοι φορείς που παράγουν πολιτισμό και πώς θα πεισθούν οι Πατρινοί ότι η Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι και δική τους υπόθεση και ότι πρέπει να πάρουν μέρος σ' αυτή τη διαδικασία, σ' αυτό το δημιουργικό παιχνίδι.

Προσωπικά, αν και κόπηκε πολύτιμος χρόνος, εξακολουθώ να είμαι αισιόδοξος και να πιστεύω ότι θα γίνουν κάποια σημαντικά πράγματα και τουλάχιστον θ' αρχίσουν κάποια άλλα για να ολοκληρωθούν στο προσεχές μέλλον.

Δεν αναφέρθηκα καθόλου σε μετακλήσεις ακημάτων και συνεργασίες με ελληνικούς και ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς οργανισμούς, γιατί αυτό, στο βαθμό που μπορεί να γίνει, θα γίνει.

Με ανησυχεί πολύ ότι όλα είναι ακόμη μετέωρα και περιμένω αρχές Οκτωβρίου να ξεκαθαρίσει το τοπίο.

Οψόμεθα...

Γένοβα 2004

Για να αποτινάξει τη λήθη

Με ένα αφιέρωμα στη «Μετανάστευση» η Ιταλική Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης συνδέει το παρελθόν και το παρόν του λιμανιού της

Της Εύης Γκοτσοπούλου

Η Γένοβα, ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια αναχώρησης Ευρωπαίων μεταναστών, αφιερώνει σημαντικό μέρος των εκδηλώσεών της ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα σε αυτό το κομμάτι της ιστορίας της που είναι ταυτόχρονα και ιστορία όλης της Ηπείρου. Με τον τίτλο «Ελπίδα προμονής και επιστροφής», δένονται οι εκδηλώσεις του έτους που περιτρέφονται γύρω από το κορυφαίο γεγονός της ενόπτης «Μετανάστευση», που είναι το άνοιγμα του Κέντρου Διεθνών Σπουδών Ιταλικής Μετανάστευσης (CISEI).

Το Κέντρο θα εγκαινιαστεί τον Οκτώβριο και φιλοδοξεί να αποτελέσει το σπουδαιότερο ίδρυμα μελέτης του φαινομένου παγκοσμίως. Προηγήθηκαν τα εγκαίνια της «Υπολογιστικής βάσης» του Οργανισμού Λιμένος της Γένοβα για την Ιταλική μετανάστευση που αποτελεί τον πρώτο πυρήνα της αναδόμησης των ιστορικών αρχείων που θέλει να δημιουργήσει το Κέντρο. Η βάση αυτή περιλαμβάνει υλικό από γραπτές πηγές, φωτογραφίες, ραδιόφωνο, σινεμά, ιστορίες οικογενειών και μεμονωμένων ατόμων με στόχο να γίνει προσιτή σε όλους μέσω της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης.

Η ιστορία, η λογοτεχνία, η μουσική, ο κινηματογράφος, η φωτογραφία και η ενδυματολογία αυεισαφέρουν στη δημι-

ουργία της Ιταλικής εικόνας, σε πρώτο πλάνο, και συνολικά της ευρωπαϊκής μετανάστευσης. Η συνάντηση της μουσικής των μεταναστών με αυτήν των χωρών υποδοχής τους πιστοποιείται, παραδείγματος χάριν, με το ρόλο που έπαιξε η Ιταλική λαϊκή μουσική στην εξέλιξη της τζαζ και στην ιστορία των μουσικών των πλοίων που έγιναν ο συνδετικός κρίκος μεταξύ της μουσικής της αναχώρησης και της άφιξης.

Στο πρόγραμμα συμπεριλαμβάνονται μουσικές εκδηλώσεις που αφορούν την ιδιαίτερη μουσική πλατφόρμα που δημιουργήθηκε τότε. Ενδεικτικά αναφέρεται η σουαλία που διοργανώνει το μουσείο τζαζ «Louisiana Jazz Club», το οποίο θα προσπαθήσει να αναγεννήσει την ατμόσφαιρα της εποχής, φέρνοντας στη σκηνή τους μουσικούς της θάλασσας που για χρόνια ακολούθησαν τους μεταναστευτικούς δρόμους πάνω στα υπερκωκάνια, αλλά και ιστορίες των ταξιδιών δια στόματος μερικών πρωταγωνιστών που ζουν ακόμα.

Η Ιταλική λογοτεχνία της μεταναστευτικής περιόδου πρωτοστατεί επίσης στις εκδηλώσεις. Μπόλιασε τη λογοτεχνία των χωρών υποδοχής με αποτέλεσμα τη δημιουργία έργων παγκόσμιας εμβέλειας. Αυτό δεν είναι, άλλωστε, και το ουσιαστικότερο κομμάτι στις προσμί-

Ξεις και τη συνεύρεση των λαών; Η δημιουργία πολύ σημαντικότερων πραγμάτων από αυτά που πετυχαίνει ξεχωριστά ο κάθε λαός. Κάτι που μονίμως ξεχνάμε όταν αντικρίζουμε μετανάστες δίπλα μας. Όταν λέμε —για να αναφερθούμε και στα «καθ' ημάς»— το μεγαλόστομο «οι Έλληνες μεγαλουργούν στο εξωτερικό», ξεχνάμε ότι δεν το κάνουν μόνοι τους!

Η ιστορία των μεταναστών ζωντανεύει επίσης μέσω των κινηματογραφικών εικόνων που επανοικοδομούν μια ολόκληρη περίοδο και καταδεικνύουν την αλληλεπίδραση των πολιτισμών και των εθνών στο παρελθόν και σήμερα. Στο κινηματογραφικό φεστιβάλ «Η αναγκαία περιπέτεια: το σινεμά μέσα από τη μετανάστευση, από το 18ο αιώνα ως τις μέρες μας» που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο, η Ιταλία εξετόπηκε ως υποκείμενο και ως αντικείμενο της μετανάστευσης. Ως χώρα μεταναστών στο παρελθόν και ως χώρα υποδοχής σήμερα. Παρουσιάστηκαν σπάνια κινηματογραφικά αρχεία και ταινίες μεγάλων ακηνοθετών εμπνευσμένες από αυτή την εποχή, ουνοδευόμενες από συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων.

Η φωτογραφία, όμως, είναι αυτή που δεσπάζει στις εκδηλώσεις μνήμης, καθώς είναι το κύριο ιστορικό οπτικό υλικό της εποχής. Έτσι ο Οργανισμός Λιμένος, που είναι ο κύριος χορηγός και συντονιστής των εκδηλώσεων, έχει προγραμματίσει μεγάλες εκθέσεις —από άποψη ποσότητας και οπουδαιότητας φωτογραφιών— όλο το χρόνο.

Με ένα εκτενές πρόγραμμα εκδηλώσεων για τη μετανάστευση, η Γένοβα δείχνει για ακόμα μια φορά το κοινωνικό της πρόσωπο και υπερασπίζεται την αρχή ότι πολιτισμός είναι πρώτα οι ανθρώπινες σχέσεις και οι συνθήκες ζωής. Μέσα από το συνέδριο, τις εκθέσεις, τις περιπλανήσεις στη μουσική που έχει συνοδεύσει το μεταναστευτικό κύμα των αρχών του 20ού αιώνα και τα θεατρικά δράματα, η Πολιτιστική Πρωτεύουσα επιχειρεί να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν της και να αποτινάξει τη λήθη. Με αυτό το ταξίδι στο χρόνο υπενθυμίζει, καταγράφει, κατανοεί αλλά κυρίως ευαισθητοποιείται απέναντι στους μετανάστες που φιλοξενεί σήμερα. Η συνειδητοποίηση του πόσο μεγάλο ρόλο, κακό και καλό, έχει παίξει η μετανάστευση στη ζωή της Γένοβα και των σύγχρονων Γενοβέζων, είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού απέναντι στους οικονομικούς μετανάστες, φαινόμενο που παρουσιάζεται ιδιαίτερα εξυμένο και στην Ιταλία.

Επιδοφόρα η προσπάθεια ανάδειξης της άλλης πλευράς του νομίματος ενός φαινομένου που αντιμετωπίζεται ως μάλιστα σε όλη την Ευρώπη και φέρει το πρόσωπο του όργα, βάρβαρο ξένου το οποίο, είτε μας αρέσει είτε όχι, υπήρξε, είναι ή θα είναι και το δικό μας. Στην άλλη πλευρά, λοιπόν, η εικόνα που εμφανίζεται είναι η δημιουργία μιας κοινότητας που προκύπτει μεν χωρίς κανείς από τους συμμετέχοντες να την έχει επιλέξει ανώνυμα, αλλά που μπορεί να αποτελέσει πηγή ενός νέου πολιτιστικού παρόντος, καλύτερου από το προηγούμενο. Σανθώς έτσι συμβαίνει!

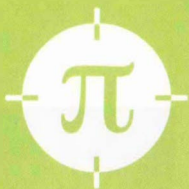
photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

Α Κ Ρ Ι Β Η Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ – Φ Ω Τ Ο Γ Ρ Α Φ Ο Σ

Ήρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: 2610 422.754

graphic arts

περιοδικά
βιβλία
εφημερίδες
αφίσες
διαφημιστικά φυλλάδια
συσκευασία

λιθογραφικό εργαστήρι
Παναγιωτόπουλος

Ιωαν. Διακίδη 48, Πάτρα Τ.Κ. 263 35, Τηλ./FAX 2610 330 532,
E-mail: info@pgraphicarts.gr, www.pgraphicarts.gr

